

Täysistunto

Tiistai 16.5.2017 klo 13.58—18.26

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 28/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2017 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Asia pantiin pöydälle 10.5.2017 pidetyssä täysistunnossa tähän täysistuntoon.

Keskustelu

15.53 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Tänään vielä keskustellaan EU:n arvopaperikeskusasetuksesta. Todettakoon, että kyseinen asetus on ollut voimassa vuodesta 2014 lähtien ja menee kansallisen lainsäädännön yli. Todetaan myös, että tässä asetuksessa on poikkeuslauseke, artikla 38, luku 5, joka tarkoittaa sitä, että jos kansallisvaltioilla aikaisemmin ei ole ollut käytössä hallintarekisteriä, asetus ei velvoita ottamaan hallintarekisteriä käyttöön. Suomessa ei ole ollut hallintarekisteriä käytössä, eikä Suomeen tule hallintarekisteriä.

Arvoisa puhemies! Mutta mennään päivän epistolaan. Minä olen tänään jättänyt keskustuskansliaan yhden ponnen tarkistukseen ja yhden uuden ponnen. [Antti Lindtman: Olikin tarkistettava!]

Arvoisa puhemies! Arvopaperit, joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on EU-asetuksen mukaan liitettävä arvo-osuusjärjestelmään. Kansallisessa lainsäädännössä on kuitenkin mahdollista liittää arvo-osuusjärjestelmään myös sellaisia arvopapereita, joilla ei käydä kauppaa kauppapaikoilla. Tällaisia arvopapereita kutsutaan listaamattomiksi arvo-osuuksiksi. EU-asetuksessa säädetty liikkeeseenlaskijan valintaoikeus koskee vain yhtiöitä, joiden liikkeeseen laskemilla arvopapereilla käydään kauppaa kauppapaikoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että kansallisesti on mahdollista säätää asetuksesta riippumatta, että listaamattoman arvo-osuuden liikkeeseenlaskija ei voisi valita ulkomaista arvopaperikeskusta. Jo voimassa olevan lain nojalla vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien liikkeeseenlaskijat saattavat valita usein ulkomaisen arvopaperikeskuksen, sillä sijoittajakunta on usein kansainvälistä.

Vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien omistus ei ole yleisöjulkista. Jos arvopaperilla ei käydä kauppaa kauppapaikalla, voidaan kuitenkin suhtautua epäilevästi ulkomaisen arvopaperikeskuksen halukkuuteen ottaa tällainen liikkeeseenlaskija asiakkaakseen. Saavutettavat hyödyt jäisivät todennäköisesti olemattomiksi suhteessa kustannuksiin. Kun voimassa olevan lain mukaan vieraan pääoman ehtoisen arvopaperin liikkeeseenlaskijan oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

keutta valita ulkomainen arvopaperikeskus ei kuitenkaan ole rajoitettu, tulisi mahdollisen listaamattoman arvo-osuusjärjestelmään liitetyn arvo-osuuden liikkeeseenlaskijan valinta-oikeuden rajoituksen koskea ainoastaan osakkeita.

Arvoisa puhemies! Sanotaan nyt tämä edellä puhuttu sitten selkokielellä. EU-asetus ei vaadi suomalaisten listaamattomien yhtiöiden oikeutta valita arvopaperikeskus, eikä tämän vuoksi meidän tarvitse sallia näiden yhtiöiden käyttää ulkomailla hallintarekisteriä. [Antti Lindtman: Hyvä, että selkisi!] Tämän vuoksi esitän lausuman talousvaliokunnan mietintöön: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä valmistelemaan lainsäädäntöä, jonka nojalla kielletään suomalaisen listaamattoman osakeyhtiön osakkeiden liittäminen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään."

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietinnön toinen ponsi kaipaa mielestäni lisäksi pienen tarkentavan muotoilun, joka on vain yhden yhdyssanan toisen osan muuttamista. Kun mietinnön ponnassa sana on "toteuttamismahdollisuudet", olisi se syytä kirjoittaa lopullisessa ponnassa muotoon "toteuttamistavan". Tämä tarkoittaa sitä, mitä eduskunta edellyttää valtioneuvostolta. Uskon ja tiedän, että toteuttamistapoja on turvata myös ulkomailta suoran omistuksen tasoinen omistustietojen julkisuus. Tämän vuoksi esitän ponnen 2 tilalle ponnen: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää toteuttamistavan ja välittömästi valmistelee kansalliseen lainsäädäntöön tarvittavat muutokset, joilla turvataan suoran omistuksen tasoinen omistustietojen julkisuus."

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistalta otetaan puheenvuorot edustajilta Andersson, Ihlainen, Skinnari ja Mölsä, ja sitten debattia, mikäli tarvetta on.

15.58 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Palaamme jälleen hämärärekisterin käsitteilyyn, tällä kertaa onneksi päivänvalossa. Edustaja Kulmala on mielestäni kiteyttänyt tämän esityksen ongelmallisuuden täydellisesti todetessaan, että "minua ei ole valittu eduskuntaan edistämään rikoksia vaan estämään niiden tekemistä". Siitähän tässä edelleen on pohjimmiltaan kyse. Suomessa voisimme halutessamme pitää kiinni suoran omistuksen mallista, mutta hallitus haluaa sen sijaan tämän porsaanreiän kautta luopua tästä mallista, mikä tarkoittaisi veronkierron, korruption ja sisäpiirisuhmuroinnin helpottumista.

Kuten hyvin tiedämme, tämä lakiesitys oli talousvaliokunnan käsittelyssä vuoden. Uudistuksen taustalla oleva EU:n arvopaperiasetus ja EU-komission sen soveltamisesta Suomelle antamat kommentit ovat tämän koko ajan olleet entisellään. Ainoa asia, joka tämän vuoden aikana on muuttunut, on perussuomalaisten kanta. Joulukuussa edustaja Turunen talousvaliokunnan puheenjohtajana voimakassanaisesti ilmoitti, ettei Suomen EU-sääntöjen puitteissa tarvitse muuttaa lainsäädäntöämme ja hyväksyä omistusten piilottamista hallintarekisteriin ulkomaille vaan että Suomi voi edelleen vaatia suomalaisilta suoraa omistusta. Jos Suomi sallii hallintarekisteröinnin ulkomaiden kautta, se vaikeuttaa sisäpiirikauppojen ja muiden talousrikosten selvittämistä sekä vähentää verotuksen varmuutta ja oikeudenmukaisuutta, totesi edustaja Turunen tuolloin.

Kehysriihen alla Turusen ja perussuomalaisten johdon kanta muuttuikin päinvastaiseksi. Tämän jälkeen olemme kuulleet, että aiemmat tulkinnat olivat väärä, että EU-asetus vaatiikin Suomea mahdollistamaan hämärärekisteröinnin. Muistutan kuitenkin, että mitään uutta sovellus- tai tulkintaohjetta ei EU:sta tällä välillä tullut. Norjakin katsoo yhä arvopaperiasetuksen sallivan heidän edellyttämänsä suoran omistuksen mallin, joten sieltäkään suunnasta ei uutta tietoa ole tippunut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan mietinnössä hallituspuolueet itse tunnistivat, että lakiesitykseen liittyy vakavia avoimuuden puutteesta johtuvia ongelmia. [Kaj Turunen: Ne nyt korjataan!] He eivät kuitenkaan halunneet korjata niitä tai palauttaa esitystä valmisteluun vaan esittivät ainoastaan toiveensa lausumien muodossa. [Kaj Turunen: Koska ne on erilaisia!] Kun oppositio, media ja kansalaiset kiinnittivät huomion lausumien onttouteen, muuttuivat alkuperäiset lausumat yhtäkkiä riittämättömiksi myös perussuomalaisille. [Antti Lindtman: Juuri näin!]

Hallituksen pikaisena hätäratkaisuna neuvottelema uusi ratkaisu 50 prosentin ennakonpidätyksestä ei ratkaise tämän esityksen ongelmia. Sakkovero tarkoittaisi silti, että hallintarekisteröinti ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta olisi mahdollista ja sallittua suomalaisille. Omistusten piilottaminen olisi myös edelleen mahdollista. Mikäli henkilö syys-tä tai toisesta, esimerkiksi korruptioepäilyn takia, haluaa piilottaa omistuksiaan, hän tuskin välittää tästä sakkoverosta. Sitä on myös mahdollista kiertää joko ketjuttamalla omistusta tai myymällä omistuksia ennen osingonjakoa, jolloin saa verovapaita luovutusvoittoja. Ennakonpidätys ei myöskään tuo yleisöjulkisuutta. Tällä hetkellä Suomen suoran omistuksen malli takaa tietoja osakeomistuksista myös muille kuin veroviranomaisille, kuten poliisille ja tutkiville toimittajille. Tältä osin kyse on siis pelkästä mediapelistä.

Vielä oudompia käänteitä ja piirteitä tämä asia sai tänään, kun valiokunnan puheenjohtaja vielä tässä käsittelyvaiheessa jättää uusia lausumaesityksiä, joilla halutaan isoja muutoksia lainsäädäntöön. Herää tietenkin kysymys, miksi näitä samoja asioita ei edistetty valiokuntavaiheessa tai sen vuoden aikana, jolloin hallituksella olisi ollut aikaa valmistella juuri näitä muutoksia, mitä valiokunnan puheenjohtaja nyt lausumien muodossa peräänkuuluttaa. [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

Arvoisa puhemies! Hallitus on myös toistuvasti vedonnut kiireeseen. Toistan vielä, että tämä laki makasi talousvaliokunnassa vuoden. Tuona aikana esittämämme ja talousvaliokunnankin vaatimat muutokset olisi hyvin ehditty valmistella. On totta, että arvopaperikeskusten pitää pystyä hakemaan toimilupaa syyskuussa, mutta tätä varten kuitenkin riittäisi, että hallitus päättäisi toimilupaviranomaisen ja säätäisi loput lakimuutoksista sitten, kun omistuksen avoimuuden ja tiedonsaannin turvaavat esitykset ovat valmiita.

Arvoisa puhemies! Kuten olemme todenneet, tämä esitys tulisi hylätä ja palauttaa valmisteltavaksi niin, että se vähintään turvaa ja mieluummin parantaa omistusten nykyistä avoimuutta ja verotuksen tehokkuutta. Yhtiöillä tulisi olla velvollisuus tunnistaa omistajansa ja toimittaa niitä koskevat tiedot reaaliaikaiseen julkiseen rekisteriin, jollainen Suomessa tulisi muutenkin valmistella rahanpesulainsäädännön nojalla. Tunnistaminen mahdollistaisi myös oikean lähdeveron perimisen. Tiedot osingoista ja myös myyntivoitoista tulisi toimittaa suoraan verottajalle. Lisäksi suomalaiset tulisi sanktion uhalla velvoittaa omistamaan suomalaisia osakkeita suoraan.

Olemme useaan otteeseen saaneet kuulla, kuinka edustaja Kankaanniemiellä on ennakokoperintäponnosta oikein kirjallinen kuittaus hallituskumppaneilta. Samaan aikaan on kuitenkin vallinnut aika laaja hiljaisuus muiden lausumien osalta, ja herää tietenkin kysymys, tarvitaanko kirjallista kuittaus hallituskumppaneilta jokaisen lausuman kohdalla, jotta voimme olla varmoja siitä, että lausumissa esitettyyn lainvalmisteluun myöskin ryhdytään. [Antti Lindtman: Onko nyt uudet paperit Kankaanniemiellä?] Ennen kuin näemme kirjalliset takuut näiden kaikkien lausumien mukaisten lakien valmistelusta, on vaikeaa ottaa todesta mitään hallituksen vakuutteluista veronmaksun oikeellisuuden tai omistustietojen avoimuuden tärkeydestä, varsinkaan kun tämä sama hallitus ei ole osoittanut erityistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

kunnianhimoa muiden harmaata taloutta suitsivien, läpinäkyvyyttä lisäävien ja veronkiertoa vaikeuttavien lakien edistämisessä.

16.05 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Oli varmasti hyvä, että sieltä yön pimeiltä tunneilta siirrettiin tämän asian käsittely tähän päivään. Mitä pidemmälle tätä valmistelua on tehty, sitä sotkuisemmalle tämä alkaa näyttää. Ponsia ilmaantuu päivä toisensa jälkeen [Naurua] ja nimenomaan hallituspuolueiden toimesta. Tässä on opposition edustajan vaikea enää pysyä perässä, [Kaj Turusen välihuuto] mikä tässä esityksessä on hallituksen esitys ja mikä on sitten jotakin muuta. Ja sanon tämän senkin vuoksi, että Kaj Turusen esityksissähän on myönteisiä elementtejä, ilman muuta, [Toimi Kankaanniemi: Nimenomaan!] eihän siitä ole kysymys. Toinen on enempi hygieeninen, toinen on sitten merkityksellisempikin esitys.

Ja jottei tulisi unohduksiin se asia, että talousvaliokunnassa olevat oppositiopuolueet ovat jättäneet yhteisen vastalauseen, joka lähtee siitä, että tämä esitys tässä muodossaan on järkevä ja tarpeellinen hylätä, halusin tämän vielä toistaa. Ne perusteet liittyvät ennen kaikkea siihen, että tämä ei pidä sisällään sitä avoimuuden, läpinäkyvyyden ja oikeudenmukaisuuden henkeä, jota on kaivattu.

Tällä viikolla ovat vielä monet pienyrittäjät ja heidän järjestönsä puhuneet siitä, että tällaista esitystä ei pitäisi tehdä, puhumattakaan nyt sitten siitä, että poliisitoimessa olevat kansanedustajat ovat käyttäneet vastaavanlaisia puheenvuoroja täällä eduskunnassa. [Välihuutoja] Kannattaa ehkä niitäkin tässä kuunnella.

Se, mikä tässä on tärkeintä, on se, että hallituksen tulisi ratkaista ennen tämän esityksen antamista nimenomaan ne riskit, jotka liittyvät veronkiertoon, läpinäkyvyyteen ja avoimuuteen. Ja tämä on tärkeä asia. Tämä ennakkoveroajatus, joka tänne sisältyy — jotenkin tulee mieleen, että hätäpäissään se tehtiin. Mutta joka tapauksessa sekään ei niitä kaikkia porsaanreikiä korjaa, joita tässä tarvitsisi korjata, muun muassa myyntivoitoista olevia tietoja. Tässä mielessä me toivoisimme, että tässä syntyisi semmoista yhteisymmärrystä, että tämä esitys voitaisiin vielä panna kokonaisuudessaan parempaan valmisteluun.

Edustaja Ojala-Niemelä tulee varmaan puhumaan tästä enempi, mutta EU:han hyväksyi viime kuussa direktiivin yritysten oikeudesta tietää omat omistajansa. Tämän direktiivin voimaanpano Suomessa on varmaan asia, jota pitäisi nyt kiirehtiä, ja se avaa tietysti monia mahdollisuuksia myös tässä avoimuuden politiikassa, jos halutaan niin toteuttaa.

Mutta kysymykseni kuuluu: Vieläkö, jos tätä keskustelua jatketaan, tulee huomenna uusia ponsia? Eikö tämä kerro myös jotakin, jos hallituksen sisällä joka ponnesta pitää kuitata poliittinen kuittaus, [Välihuutoja] ainakin yhdestä, eli kertooko se jotakin hallituksen sisäisestä ja keskinäisestä luottamuksesta? Onko tämä haurasta asioitten esittelyä? On, kun on tällainen, miten minä sanoisin... [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] Eikö olekin sivistynyt, huomaavainen kysymys kuitenkin, joka ei loukkaa ketään?

16.09 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Ihalainen totesi, meille talousvaliokunnan jäsenille ei kovin paljon annettu aikaa valmistautua tähän asiaan, ja itsekin olin silloin Yhdysvalloissa perustuslakivaliokunnan matkalla. Toki olimme iloisia, että te, arvoisa ministeri, olitte yhteydessä silloiseen edustaja Häkkäseen, jonka kutsuite ministeriksi — onnittelut vielä kerran siitä.

Mutta näistä lausumaehdotuksista vielä:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Kiitos ensimmäisestä, joka koskee listaamattomia yrityksiä. Se on hyvä asia, ja sen olisi itse asiassa pitänyt selkeämmin olla mukana jo alusta asti. Eli se on kannatettava.

Mutta sitten tämä toinen lausumaehdotus, arvoisa puhemies, itse asiassa on melkein samanlainen kuin aiempi 2. ponsi. En itse näe siinä kovin paljon sisältöeroa. Mitä tämä lausumaehdotus oikeasti pitää sisällään? Miten tämä pitäisi osata lukea, ja mitä sen rivien välistä pitäisi jälleen kerran löytää? Eli mitä te olette ajatelleet tämän pohjalta, arvoisa hallitus, oikeasti tehdä? Onko tämä nyt se kuuluisa omistajarekisteri, mistä on ollut paljon puhetta? Jos se sellainen on, milloin se tehdään, miten se tehdään, ja mitä se kaikki maksaa? [Kaj Turunen: Hallitus selittää!] Tälläkö te turvaatte omistuksen julkisuuden? Kaikki tämä, arvoisa puhemies, tähtää vain ja ainoastaan siihen, että tämä hallituksen esitys nyt viedään väkisin ja pakolla huomenna läpi.

Vielä palaan tähän itse asetukseen, josta valiokunnan puheenjohtajakin mainitsi. EU-tason asetus on pakottavaa lainsäädäntöä. Kyllä, pitää paikkansa. Mutta esitän nyt neljä kohtaa, jotka itse asiassa ovat ne neljä kohtaa, jotka vain ja ainoastaan olisi pitänyt ottaa Suomessa käyttöön eli implementoida:

Ensinnäkin Suomen tulee määritellä kansallisesti toimivaltainen viranomainen. Ilman muuta.

Toiseksi Suomen tulee poistaa vaatimus osakkeen ja osuuden liikkeellelaskusta arvo-osuusjärjestelmässä.

Kolmanneksi Suomen tulee tarkentaa, että arvo-osuusjärjestelmällä voidaan tarkoittaa sekä ulkomaista että kotimaista arvo-osuusjärjestelmää.

Neljänneksi Suomen tulee tarkentaa, että ulkomaalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä toimittaessa osakasluettelon ylläpito on yhtiön hallituksen vastuulla, ja se, kuinka usein sitä on ylläpidettävä.

Elikkä on syytä kysyä, mitä tässä oikeastaan halutaan tehdä, jos ja kun tämä kokonaisuus kuitenkin halutaan viedä läpi, kun itse asiassa olisi päästy paljon pienemmillä muutoksilla. Onko tässä taustalla jopa se, että halutaan ajaa arvopaperikeskukset sivuliikkeiksi, mikä olisi helppo tapa tällaiseen niin sanottuun forum-shoppailuun eli paikanetsintään, kuten Nordea on meille hyvin osoittanut. Näin toki voidaan kiertää suomalaista Arvopaperikeskusta koskevaa sääntelyä. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] — En väitä, että tällaisia suunnitelmia olisi, mutta sellaiset olisi lainsäätäjän syytä ottaa huomioon.

Arvoisa puhemies! Miksi verosääntelyä ja muiden viranomaisten tiedonsaantia ei aikaisemmin ole otettu huomioon? Eikö hallituksella ole ollut tietoa siitä, että nämä muutokset vaikuttavat viranomaisten toimintaan? Me kaikki muistamme aikaisemmat viranomaislausunnot ja ne prosenttiluvut siitä, kuinka moni oli niitä muutoksia ja koko esitystä vastaan. Kuinka puutteellisesti ja kiireellisesti esitykset voidaan valmistella, ja ne ovat silti hyväksyttävissä hallituksen mielestä? Kenen etu tämä on? Ja missä välissä saadaan tehtyä nyt ehdotettavia sääntelyitä koskevat vaikutusarviot?

16.14 Martti Mölsä ps: Arvoisa puhemies! "Hallintarekisteri olisi syytä säilyttää", kirjoittaa Arto J. Heinämäki Aamulehden mielipidepalstalla 10. toukokuuta. Samalla hän jatkaa: "Nyt jo Alexander Stubbin aikana (pysyvästi) kuopattu hallintarekisterilaki on jälleen pulpautettu pintaan." Eipä tätä asiaa enempää väärin voisi ymmärtää. Siksi on syytä kerrata vielä, mistä on kysymys. [Välihuutoja — Naurua]

EU:n arvopaperikeskusasetus tuli voimaan jo vuonna 2014. Siihen suomalaiset mepit yhdessä muun muassa itävaltalaisien kanssa saivat neuvoteltua poikkeuksen, joka mahdol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

listaa jäsenvaltion pitämään kiellettyä hallintarekisterin omassa maassaan. [Eduskunnasta: Toistaiseksi!] Suomessa ei ole ollut, eikä nytkään tänne tule hallintarekisterimallia. Jos asia olisi ollut kiinni silloisesta valtiovarainministeri Antti Rinteestä, niin sitten olisi tullut, ja sama koskee Alexander Stubbia, joka hallintarekisteriä ajoi voimakkaasti Suomeen ilman poikkeuksia. Tämän saimme estettyä.

EU-asetuksista johtuen Suomen on kuitenkin korjattava kansallista lainsäädäntöä asetuksen mukaisesti arvo-osuusjärjestelmän ja monen muun lain osalta. [Olavi Ala-Nissilä: Totta kai!] Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki arvo-osuusjärjestelmästä ja kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi osakeyhtiölakia ja osuuskuntalakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan teknisiä muutoksia useaan lakiin.

EU-asetuksessa on siis poikkeussääntö, jonka mukaan yksilöllistä asiakaserottelua voidaan tietyin edellytyksin vaatia jäsenvaltiossa pakollisena. Esityksessä ehdotetaan, että asetuksen sallimaa poikkeussääntöä käytetään Suomessa, jotta säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden yleisöjulkisuus voidaan ylläpitää Suomessa vähintään nykytasolla. Ehdotuksessa ehdotetaan siten, että suomalaisen yhtiön Suomessa toimivassa arvopaperikeskuksessa liikkeeseen laskemat osakkeet tulee jatkossakin kirjata suoralle arvo-osuustilille, jos osakkeet ovat suomalaisen luonnollisen henkilön tai suomalaisen yhteisön taikka säätiön omistamia.

Käsillä olevan hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on tehdä kansalliseen lainsäädäntöön asetuksen voimaantulosta johtuvat muutokset, mutta emme voi ryhtyä säätämään muiden maiden hallintarekisterilainsäädäntöä. [Li Andersson: Mitä kukaan ei ole esittänyt!] Omaisuuden piilottaminen on Suomessa estetty omalla arvo-osuusjärjestelmälämme. [Vasemmalta: Mitä sanoo poliisikansanedustajat?]

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on vietävä läpi eduskunnassa, koska syksyllä EU-tuomioistuimien puuttua siihen, jos Suomi ei ole määräaikaan mennessä korjannut kansallista lainsäädäntöä asetuksen mukaisesti. Hyvin tiedetään, että jos ei näin menetellä, seuraa Suomelle 1,5 miljoonan euron kertasanctio ja edelleen 20 000—60 000 euroa sakkoa päivässä. Suomalaisten omistuksesta ulkomailla saadaan tietoa verottajalle kansainvälisen verotietovaihdon ansiosta. Nämä verottajalle tulevat tiedot olisivatkin hyvä saada yleisöjulkisiksi. Asetus on jo sallinut vuodesta 2014 asti suomalaisille yrityksille laskea liikkeelle osakkeita ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa. Suomalaiset yritykset eivät ole kuitenkaan tätä mahdollisuutta käyttäneet. Nyt asetuksesta johtuen Suomen on siis korjattava omaa lainsäädäntöään, mutta emme salli edelleenkaan sitä, että suomalaiset voisivat ulkomaisen hallintarekisterien kautta piilottaa tuloja. [Eduskunnasta: Höpö höpö!] Siksi perussuomalaiset saivat lakiin 50 prosentin ennakoveron, joka tekee ulkomaisen hallintarekisterin käytön täysin kannattamattomaksi, ja verotulot tulevat suoraan Suomen valtiolle. [Antti Lindtman: Missä laissa se on?] Suomeen ei siis tule hallintarekisteriä. — No, tulette näkemään, että se on laissa sitten ihan varmaan.

Siksi kannatankin näitä edustaja Turusen tekemiä molempia lausumia vielä liitettäväksi tähän. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aiemmin sovitusti tässä yhteydessä voidaan käydä pieni debatti, ja pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

16.19 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole kovin rehellistä esittää, että Suomen ei pitäisi omaa lainsäädäntöään sopeuttaa EU-lainsäädäntöön. Me olemme EU:n jäsen, mihin sosiaalidemokraattinen puolue meitä myöskin johdatteli.

Mutta minä olen huolestunut kyllä tästä keskustelun sävystä, mitä oppositio esittää. Minulle tulee se mielikuva, että suomalainen sijoittaja, suomalainen yrittäjä yritetään esittää niin kuin se olisi lähtökohtaisesti hämärä yrittäjä, hämärä sijoittaja. [Välihuutoja vasemmalta] Minulta on jo useampi yrittäjä kysynyt, tuleeko tällainen ajattelu Suomessa voimaan pitemmältä ensi vaalikaudella, kannattaako tänne Suomeen sijoittaa ja kannattaako täällä yrittää, kannattaako täällä työllistää. Kyllä minusta niin suurella puolueella kuin sosiaalidemokraattinen puolue on myös vastuu tässä EU-maailmassa edistää yrittäjyyttä ja työllisyyttä sillä tavalla kuin lainsäädäntö asettaa tässä meille nämä rajoitteet. [Timo Heinenen: Pelkällä suklaarasialla ei pärjää!] Eli minä hämmästyin tätä tällaista, että pitäisi rakentaa sellainen variksenpelätin tähän, että ei vaan kukaan Suomeen sijoita ja täällä yritä — jos minä nyt hiukan kärjistän.

16.20 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämäkin keskustelu osoittaa sen, että oli erinomaisen hyvä, että oppositio sai siirrettyä illan hämäristä tämän hallituksen, voi sanoa, oikein Turmiolan Tommin tänne päivänvaloon käsittelyyn. Itse asiassa tämänkin jälkeen, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja äsken tunnusti, edelleen näihin ponsiin jäi virheitä, joita täällä tänään piti oikoa. Tämä on vähintään se tulos, mikä oli sen ansiota, että oppositio oli hereillä silloin, kun hallitus yritti illan hämärässä runtata tätä keskustelua läpi.

Mutta, arvoisa puhemies, ongelma tässä nyt on se, että erityisesti perussuomalaiset ovat hyväksymässä sellaisen lain, joka antaa enemmän työkaluja heille, jotka haluavat välttää lakeja ja haluavat välttää veroja, [Kaj Turusen välihuuto] ja vähemmän työkaluja poliisille. Ja nyt tätä perustaltaan vinossa olevaa taloa te yritätte korjata maalarinteipillä, ja se ei tule onnistumaan. Teen tarjouksen: hylätään tämä laki, laitetaan se uudelleen valmisteluun, niin että, kuten esimerkiksi professori Mäenpää on tänään viimeksi sanonut, Suomessa ei ole esteitä sellaisesta omistusten julkisuudesta säätämiseen, jolla viranomaisille annetaan riittävät toimintaedellytykset puuttua esimerkiksi rahanpesuun, sisäpiiririkoksiin ja niin edespäin.

Perussuomalaiset, tämä on nyt teistä kiinni: Huomenna päätetään, sallitaanko omaisuuden piilottaminen ulkomaisten hallintarekistereiden kautta, tehdäänkö siitä laillista. Kuunnelkaa edes omia asiantuntijapoliisikansanedustajianne. [Puhemies koputtaa] Älkää hyväksykö tätä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Lindtman, seuraavalla kerralla pidämme suurin piirtein kiinni siitä minuutista. Nyt teillä oli 1 minuutti 32 sekuntia. [Antti Lindtman: Vähän innostuin! — Oikealta: Ei tunne kelloa!]

16.22 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministerit Urpilainen ja Rinne neuvottelivat tämän EU-asetuksen, joka sellaisenaan sitoo meitä, ja se on huono Suomen kannalta, koska se sallii tämän tietojen salaamisen. Onneksi Euroopan parlamentissa suomalaiset neuvottelivat siihen poikkeaman, jota edes eivät sosiaalidemokraattiset ministerit halunneet neuvotella. [Välihuutoja] Näin on tosiasia. Nyt sosiaalidemokraatit sitten menevät kaikenlaisten selitysten taakse ja yrittävät pestä itsensä siitä vir-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

heestä, jonka heidän ministerinsä tekivät. Talousvaliokunnassa sosiaalidemokraateilla oli vuosi aikaa tehdä pykäläkohtaiset ehdotukset tähän vastalauseeseen, mutta missä ne ovat? Ei ole vielä kukaan muuta kuin huutoa, että kaadetaan, kaadetaan, eikä vaihtoehtoa. Käsittämätöntä.

Arvoisa puhemies! Otin tämän sitoumuksen muilta hallituspuolueilta sen takia, että en luota oppositioon, joka puhuu mitä tahansa, jos ei ole näyttää faktaa.

16.23 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tätä keskustelua kun olen jo pidempään seurannut, niin kyllä kieltämättä opposition näkökulmat siinä väitteessä, että hallitus suosisi veronkiertäjiä ja hallitus haluaisi pimittää jotakin omistuksia johonkin taakse... Että hallitus haluaisi sellaista, eikö ole aivan uskomatonta väitettä tämäntyyliset kuviot? Aivan uskomatonta väitettä. Voi todellakin kysyä: miksi te edes tällaista väitätte? Me yritämme löytää matalaa verotasoa ja laajaa veropohjaa, ja sitten te mietitte tämäntyylisiä näkökulmia. Me vain toteutamme arvopaperiasetuksen täytäntöönpanoa niin hyvin kuin me pystymme avoimuuden mukaan tekemään.

Mielenkiintoinen kommentti oli — jos te olette lukueneet Juhana Vartiaisen blogia — kun hän vertaili Ruotsia ja Suomea: Ruotsissa veroviranomaiset sanoivat, että he pystyvät saamaan tietoa, se vain vähän hankaloittaa. Myöskin talousrikosviranomaiset sanoivat, että he pystyvät selvittämään. He miettivät yritysten pääomahuollon kannalta. [Puhemies koputtaa] Ja Juhana Vartiaisen lopputulema oli se, [Puhemies koputtaa] että Ruotsi on maa, jossa lähtökohtaisesti ei pidetä kanssaihmistä rikollisena ja maailmaa pahana.

16.25 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallintarekisterin ympärillä käyty keskustelu on itsessään jo niin käsittämätöntä, että erillistä retoriikkaa ei enää tarvita. Menen suoraan asiaan. Kuten kaikki varmaan hyvin tiedämme, hallituksen esitys ei suoraan mahdollista hallintarekisterin käyttöä Suomessa. Se kuitenkin mahdollistaa omaisuuden piilottamisen hallintarekisteröinnin kautta suomalaisille sijoittajille ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa. Koska hallituksen esitys muuttaa vallitsevaa oikeustilaa, Suomen EU-asetukseen neuvotteleva poikkeus ei enää suojaa Suomen suoraa ja avointa omistusrakennetta. Yksikin valitus EU-tuomioistuimeen käytännössä riittää, että tämän esityksen jälkeen hallintarekisteröinti katsotaan sallittavaksi myös Suomessa. Kysynkin arvoisalta ministeriltä: Miksi Suomi kulkee taaksepäin, kun koko muu Eurooppa on kulke-massa kohti Suomen järjestelmää, ja miksi hyvää tarkoittavia toivomusponseja ei kirjattu itse lakiin? [Harri Jaskari: Miten ne menee toiseen suuntaan?]

16.26 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä käytetään, niin kuin edellinen puhuja tässä, tällaisia sanoja kuin "piilottaa". Täytyy nyt muistaa, että tämän vuoden alusta on tullut voimaan direktiivi, joka velvoittaa kaikki finanssilaitokset tunnistamaan asiakkaansa. Kaikki varmaan tietävät, että kun on käynyt pankissa, teiltä on kysytty erilaisia kysymyksiä. Pankit, niin arvopaperikeskukset kuin kaikki muutkin, joutuvat tunnistamaan asiakkaansa. Mistään piilottamisesta ei ole kysymys. Ja sitten täällä käytetään tällaisia sanoja kuin "edistää rikoksia".

Edustaja Andersson puhui täällä, että nyt tämä lakiesitys edistää rikoksia, hallintarekisteri edistää rikoksia. Väitkö, Andersson, että kaikki saksalaiset ovat rikollisia? Siellä ei ole mitään muuta säilöntämahdollisuutta kuin hallintarekisteri, se on ainut, siellä ei ole suoran omistuksen järjestelmää ollenkaan. Ovatko kaikki saksalaiset rikollisia? Ja onko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

puolet ruotsalaisista rikollisia? Siellä on hallintarekisteri tai suoran omistuksen järjestelmä, onko puolet ruotsalaisista rikollisia sinun mielestäsi?

16.27 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole väittänyt näin. Mutta väitkö sinä, edustaja Turunen, että tämä porsaanreikä, mikä nyt sisältyy tähän esitykseen, ei helpota rikosten tekemistä ja omistusten piilottamista niille, jotka sitä haluavat? Kyllä minä kehottaisin hallituspuolueiden edustajia nyt kuuntelemaan esimerkiksi suomalaisten poliisien ja viranomaisten esittämiä huolia siitä, mihin tämä teidän ajamanne esitys käytännössä johtaa.

Ja toistan vielä kerran: Vuosi on ollut aikaa hallituksella [Toimi Kankaanniemi: Ja oppositiolla!] valmistella mahdollisia lakiesityksiä, tämä esitys on ollut vuoden valiokunnan käsittelyssä, mitään ei ole tapahtunut. Ja mitä tapahtuu nyt? Ekalla viikolla tehdään päätös lähdeverosta, sitä hehkutetaan. Seuraavalla viikolla lähdevero ei käykään enää, silloin sitä haukutaan. Sitten päätetään ennakonpidätyslausumasta, ja nyt kolmannella viikolla valiokunnan puheenjohtaja tuo vielä uuden lausumaesityksen, jolla hän haluaa korvata valiokunnan mietintöön [Puhemies koputtaa] sisältyvän lausuman johtuen siitä, että yhden yhdyssanan loppuosa on väärin. [Puhemies koputtaa] Vaikuttaako tämä teidän mielestänne oudolta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: No, nyt tulen kyllä väliin, arvoisa edustaja Andersson. Me olemme sopineet pelisäännöistä, ja niistä pidetään kiinni. Ja niin, kuinka nyt sanoisinkaan, huonotapaista on tulla väliin, mutta yhteisten pelisääntöjen pitämisen vuoksi minun on se pakko tehdä, jos te jatkatte pitkästi yli minuutin. Ja edelleen pyydän, sekä edustaja Andersson että edustaja Turunen, käyttämään edustajista puhuttaessa kohteliaisuutta: meillä on tapana teititellä eikä sinutella tässä salissa. [Timo Heinonen: Jäähylle!]

16.29 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Isä taitaa olla löytynyt salin vasemmalta reunalta, ja tämän asian äitikin taitaa olla istunut aikanaan tuolla salin vasemmassa reunassa. Kesällä 99 vasemmistoliitosta esitettiin, että Suomessakin pitäisi olla mahdollisuus osakkeiden omistamiseen hallintarekisterin kautta. Vasemmistoliitto olisi halunnut ratkaista asian jo yli 17 vuotta sitten. Suora lainaus, sitaatti: "Asia täytyy ratkaista kuluvalla vaalikaudella." Esitys olisi sallinut hallintarekisterin myös suomalaisille sijoittajille. Vasemmistoliitto olisi halunnut siis ratkaista asian jo 17 vuotta sitten [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja tuoda Suomeen hallintarekisterin. Eikö tämä hallituksen esitys nyt ole paljon parempi kuin se, mitä vasemmistoliitto jo vuonna 99 Suomeen tavoitteli?

16.30 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen joutuu kaivamaan esimerkkejä vuodesta 99 löytääkseen vasemmistoliittolaisen, entisen sellaisen nykyään, joka on halunnut hallintarekisteröintiä Suomeen. Mikä on viimeisin esimerkki kokoomuslaisesta, joka on ajanut hallintarekisteröinnin sallimista Suomeen? Milloin tämä tapahtui? Vuonna 2015. Siitä ei olekaan niin kovin pitkä aika, mikä kyllä asettaa myöskin tämän hallituksen esityksen ja siihen sisältyvän porsaanreiän, [Timo Heinosen välihuuto] hallituksen haluttomuuden tukkia tämä porsaanreikä, varsin kyseenalaiseen valoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

16.30 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Turunen, te viittasitte siihen, että uudet kansainväliset säädökset parantavat tiedonsaantia. Minä muistutan Verohallinnon lausunnosta teidän omalle valiokunnallenne, jossa todetaan kansainvälisestä tiedonsaannista: "Saatavat tiedot eivät miltei osin korvaa olemassa olevia vuosi-ilmoituksia tai muuta verotuksen kansallista tiedonsaantitarvetta." Nämä ovat siis eri kysymyksiä. Teidän omaa valiokuntaanne on informoitu siitä, että tarvitaan edelleen toimenpiteitä. Nyt minä ihmettelen sitä, miksi ponsilla yritetään ratkaista näitä kysymyksiä. Varmasti me kaikki pitkään politiikassa tavalla tai toisella mukana olleet tiedämme, mikä ponsi tosiasiaa usein on. Ponsi on helposti laastari, jolla yritetään paikata asiaa, joka olisi muuten vaikea hyväksyä. [Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa!]

Viimeisenä palaisin siihen, mitä edustaja Aalto jo totesi. Pyytäisin valtiovarainministeri Orpoa vielä selventämään, onko niin, että jos Suomen päätöksistä jatkossa valitetaan, niin hallintarekisteröinti voidaan sallia Suomessa EU-tuomioistuimen kautta olotilan muuttessa.

16.31 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turuselle tosiaankin: Tähän asiaan ei kannata tätä asiakkaitten tunnistamista sotkea, koska arvopaperikeskuksen asiakas on hallintarekisteröintimallissa se pankki eikä suoraan osakkeenomistaja. Se ei sinällensä tuo tähän turvaa. [Kaj Turusen välihuuto]

Mutta on hyvä muistaa, että kristillisdemokraattien esitys, josta eduskunta äänestää, on nimenomaan se, että me vaadimme sijoittajille ja heidän käyttämilleen säilyttäjille velvollisuutta ilmoittaa omistuksensa julkiseen omistusrekisteriin. Tämä on oikeastaan ainoa tapa, millä me pystymme varmistamaan sen, että nämä tiedot tulevat julkisiksi, koska tämän asian ytimessä ei kuitenkaan niinkään ole se, mikä se osakesäilytyksen muoto on, vaan ennen kaikkea avoimuus ja tiedonsaanti, paitsi tiedonsaanti verottajalle niin myöskin tämä julkinen tiedonsaanti.

On hyvä, että täällä on nyt tämä ensimmäinen ponsi. Kun EU-asetus ei kuitenkaan edes vaadi sitä, että listaamattomien yhtiöitten osakkeet oltaisiin voitu viedä ulkomaisiin hallintarekistereihin, niin jostakin kumman syystä hallitukselta [Puhemies koputtaa] tällainen lapsus pääsi läpi. Hyvä, että tällä sitä korjataan.

16.33 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asian käsittely täällä eduskunnassa koko tämän hallituskauden aikana osoittaa sitä, että tässä on kyllä avoimuuden ja läpinäkyvyyden kannalta hirvittävä sekamelska, oikein ponsisekamelska, lausumasekamelska, näitten viimeisten vaiheitten jälkeen. Ei tässä kannata hirveästi peruutuspeiliin katsoa [Leena Meri: No ei tietenkään! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] vaan kannattaa katsoa eteenpäin. Kun tätä esitystä katsoo tarkalleen ottaen, niin tämä esityshän osoittaa selkeästi sen, että avoimuudessa ja läpinäkyvyydessä on ongelmia. Tämä mahdollistaa, siis en sano, että tulee lisäämään, mutta mahdollistaa rahanpesun, omistuksen salaamisen, sisäpiiririkosten piilottamisen — nämä mahdollistuvat tämän lainsäädännön kautta.

Nyt minä kysynkin, ministeri Orpo: olisiko kuitenkin nyt järkevää, ihan tämän koko eduskuntakäsittelynkin perusteella, se, että tämä asia otettaisiin uudelleen valmisteluun ja tehtäisiin niin kuin useammat edustajat ovat täällä esittäneet, että viedään tämä asia uudel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

la tavalla, niin että otetaan yhtäältä [Puhemies koputtaa] oikeus omistajien julkisuuteen julkisuuden kautta uudelleen oikealla tavalla esille?

16.34 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Ala-Nissilä käytti täällä kiihottoman puheenvuoron ja ihmetteli hieman sitä tyyliä, millä koko tätä hallituksen esitystä on käsitelty. Nimittäin Helsingin pörssin osakkeista puolet on omistettu hallintarekisterin kautta. Jos Suomen keskustelu siirretään esimerkiksi Saksaan ja Ranskaan, niin sehän tarkoittaa, että siellä ovat kaikki hämärämiehiä — hämärämiehet pitävät Helsingin pörssiä pystyssä, hämärämiehet pitävät suomalaisia finanssialan työpaikkoja pystyssä. Onhan tämä aika erikoinen keskustelu.

Toisaalta hallituksen esitys on siinä mielessä armelias, että se antaa itse kullekin mahdollisuuden väittää ihan mitä tahansa riippumatta siitä, mitä täällä papereissa lukee. Meidän täytyy ymmärtää, että tämä ei ole hämäreisteri eikä hämäre lakiesitys, tämä on vain puhtaasti EU:n jäsenmaan noudatettava, [Antti Rinteen välihuuto] velvoittava, asetukseen liittyvä tekijä: meidän täytyy tehdä tämä lainsäädäntö. Ja tässähän annetaan suomalaisille yritykselle mahdollisuus siirtyä minkä tahansa arvopaperikeskuksen [Puhemies koputtaa] asiakkaaksi, niin kuin asetus edellyttää.

16.35 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenkiinnolla seuraan tätä keskustelua, ja tosiaan ihmettyttää tämä, että täällä on jo lähes puolet Euroopasta omistettuja ihmisiä, kun uskaltavat sijoittaa. Olen itsekkin — kun täällä korostetaan eri viranomaisia — tuomarivalan vannonut ihminen ja näin poispäin, mutta ymmärrän silti, kun rautalangasta väännetään, miten ne asiat ovat, enkä yritä vääristellä asioita.

Ihmettelen sitä, että kun oppositio puhuu täällä kiireestä ja siitä, että tämä asia pitäisi myös haudata, niin mitä varten teillä on täällä teidän lausumaehdotuksessanne siitä, että tämä palautetaan kiireelliseen valmisteluun taas takaisin, elikkä te haluatte sen kiireesti tänne takaisin. [Välihuutoja] Sitten minä haluaisin nyt kuulla — en ollut täällä eduskunnassa 2014: kertokaa nyt SDP:n edustajat, miksi Urpilainen ja Rinne sitten neuvottelivat tämän asetuksen. Käydään nyt sitten tämä läpi kokonaan, ja kertokaa vielä, mistä otamme sitten nämä sakkorahat, jos nämä tulevat EU:lta maksettavaksi. Leikkaammeko ehkä toimeentulotuesta? [Timo Heinonen: Se on niin sanottu eri asia!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaha, ministeri Orpo, pöntöstä. Lähdetään nyt siitä, että 3 minuuttia.

16.36 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ihan muutamia asioita:

Ensinnäkin, kerrataan taas, että tämä esitys ei siis tuo hallintarekisteriä Suomeen, ja toiseksi, ei ole löytynyt tapaa, jolla voisimme kiertää, estää suomalaisia käyttämästä hallintarekisteriä muualla Euroopassa, jos tuossa maassa hallintarekisterit ovat käytössä. Mutta tämän ponnen myötä, tunnen sen tahtotilan selkeästi, valmistelemme verolainsäädännön muutoksen, jolla nämä omistukset, jotka ovat ulkomaisessa hallintarekisterissä ja joista jää omistajatiedot saamatta, tuodaan 50 prosentin ennakoveron piiriin, joka tekee siitä hyvin, hyvin kannattamatonta.

Mutta nyt yksi asia, minkä haluaisin tähän sanoa, on se, että näköjään nyt tässä keskustelussa vallan jää huomaamatta se, että EU:ssa on tehty lukuisia lainsäädäntömuutoksia, joilla kansainvälisten viranomaisten yhteistyötä merkittäväällä tavalla lisätään, mikä lisää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

tietojenvaihtoa merkittävästi tälle vuodelle. Meidän viranomaiset tulevat saamaan aivan eri tavalla tietoa ulkomaisista sijoituksista, ulkomailla maksetuista osingoista ja myyntivoitoista kuin tänä päivänä. Tämä toivottavasti helpottaa teidän tuskaanne, jotka kritisoitte tätä. Tämä tulee olemaan suuri muutos. Meidän verottaja tulee saamaan jatkossa paljon enemmän tietoa kuin tänä päivänä. Tämä esitys ei muuta sitä olotilaa.

Sitten toinen asia: Veronkierto on rikos. Se on rikos. Me emme voi lailla estää ja kieltää rikollisia, rikollisuutta tapahtumasta. Jos se olisi mahdollista, me emme tarvitsisi poliiseja. Se on siis rikos, ja jos siitä jää kiinni, törkeästä veronkierrosta voi saada enimmillään neljän vuoden tuomion, ja me lisäämme merkittäväällä tavalla, kuten sanoin, viranomaisten tietojensaantimahdollisuuksia, ja rikollinen jää mitä todennäköisimmin kiinni. [Timo Harakka: Vähennätte poliiseja!] — Mitä todennäköisimmin jää kiinni, ja mitä tulee poliisien määrään, niin me olemme lisänneet merkittäväällä tavalla rahaa poliisien resursseihin, jotta siellä ihmiset, miehet ja naiset, jotka tekevät tätä arvokasta työtä huippuammattilaisina, pystyvät jatkamaan työssään ja pystyvät suoriutumaan työstään.

Toivoisin oppositiolta [Puhemies koputtaa] myöskin hieman tolkkua siinä, mitä puhutte. Minä ymmärrän, että tämä hämmentää ihmisiä, mutta olisi hienoa, jos te myöskin perehtyisitte [Puhemies koputtaa] niihin faktoihin ja tietoihin, mitä hallituksen ja ministeriön asiantuntijoiden puolelta teille annetaan.

16.39 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ensimmäinen esitys piti sisällään kotimaisen hallintarekisterin. Se kuopattiin. Nyt meillä on esitys, jossa on alun perin ilman näitä ponsia ollut selkeästi sisällään ulkomailla käytettäväksi hallintarekisterimahdollisuus piilottaa omaisuutta, tehdä erilaisia sisäpiirijärjestelyjä salassa ja niin edelleen. Nyt nämä ponnet sitten ovat ikään kuin vähän parantaneet tätä esitystä.

Se, mikä meillä sosiaalidemokraateilla on esityksenä nyt, on se, että palautetaan tämä asia uudelleen valmisteluun, otetaan huomioon tämä osakkeenomistajan omistuksen julkisuutta koskeva direktiivi ja rakennetaan sitä kautta lainsäädäntö samaan aikaan voimaan tulevaksi kuin tämä kokonaisuus on tulossa, jotta päästään tilanteeseen, jossa nämä ongelmat, jotka on nostettu täällä eduskunnassa esille, eivät tulisi konkretisoitumaan. Tämä lainsäädäntö, jota nyt esitätte, tulee mahdollistamaan lisää mahdollisuuksia sille, että voidaan toimia väärin.

16.40 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on opposition toimesta syytetty, että täällä on ponsien sekamelska. Minun väitteeni on se, että täällä on erilaisten sloganeitten ja mielikuvien sekamelska, mikä tämä tilanne totuudessa on. Se on hyvin erilainen.

Viimeksi vihreiden puolella edustaja Touko Aalto sanoi, että Eurooppa menee toiseen suuntaan kuin Suomi. Voisi olla nyt mielenkiintoista tietää, miten se Eurooppa nyt toiseen suuntaan menee, kun jo 2014 esimerkiksi talousvaliokunta sanoi, että edellytetään ja toivotaan, että kaikki menevät arvo-osuusjärjestelmään Euroopassa. Se ei vain toteutunut siinä suhteessa. Euroopassa edelleenkin on tämä hallintarekisterisysteemi, niin kuin tiedätte. Ja sen voin sanoa, niin kuin ministeri Orpokin sanoi, että jos haluaa todellakin salata ja pimmittää, ei kyllä Eurooppaan kannata jäädä jatkossa, kun tulee se aito tietojenvaihto, mikä nyt tulee. Eurooppa on aika hyvä, ja Suomi on siitä vielä paras esimerkki, kun meille ei tule edes hallintarekisteriä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

16.41 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy oikeastaan kiittää edustaja Jaskaria. Tässä on viikonlopun aikana menty paljon eteenkinpäin, eli kehitys kehitty, ja esitys on hieman parantunut. Viitataan siis tähän listaamattomien yhtiöiden asemaan, se jostain syystä sinne oli jonkun tahdosta saatu. Nyt se halutaan sieltä pois, hyvä niin.

Mutta sitten edustaja Kankaanniemelle: Puhuitte siitä, miksi me SDP:n jäsenet talousvaliokunnassa emme ole tässä kuluneen vuoden aikana tämän enempää muka tehneet. Miten me olisimme voineet tehdä, kun tämä yllättäen, täysin yllättäen, puolentoista vuorokauden varoitusajalla tuodaan valiokunnan käsittelyyn? Miten me olisimme sen voineet tehdä? Siinä mielessä koko prosessi on ollut parlamentarismmin kannalta hyvin ala-arvoinen. Eli kysyn teiltä: missä se on se kolmio, [Puhemies koputtaa] missä on se vallan kolmio, [Puhemies koputtaa] mistä me olemme tänäänkin puhuneet, jonka pitäisi jalallaan seisoa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro: valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Turunen.

16.42 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Skinnari tässä kertoi tyytyväisyytensä siitä, että nyt on tuotu tämä ponsi koskien listaamattomia yhtiöitä, mutta kertoi sitten, miksi se otetaan nyt pois. Se on tänään tuotu tänne, se on esitetty ja sitä on kannatettu. Toivon, ettei sitä pois siitä oteta. Viitataan Skinnarin aiempaan puheenvuoroon, kun hän kertoi neljä asiaa, mitkä kannattaa tästä arvopaperikeskusasetuksesta ottaa. Neljä asiaa. Mutta ei, ei, näinhän se ei tietenkään toimi. Emme voi poimia rusinoita pullasta EU-asetuksista. Jos on EU:n jäsen, niin kyllä nämä EU:n jäsenasetukset tulee täysimääräisesti viedä läpi.

Ja sitten minä ihmettelen kyllä toisaalta sitä, että täällä väheksytte näitä ponsia: että ponsilla ei ole mitään merkitystä. Silloin jos näitä ponsia väheksyy, väheksyy myöskin eduskuntaa, koska ponsi alkaa aina: "Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto..." Jos tällainen teksti ponnassa, jonka eduskunta hyväksyy, on jotenkin väheksyttävä, niin kyllä silloin väheksytään eduskunnan arvovaltaa. Ja minä en missään tapauksessa yhdy tämän tyyppiseen toimintaan, että kansanedustajat tässä salissa väheksyvät eduskunnan arvovaltaa. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

16.44 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun on tosiaan tätä, voisiko sanoa, ponsien sekamelskaa tai vaikka sitten sloganien sekamelskaa, niin aloitetaan nyt niin, että tämä tuntuu vähän sille, kun kuuntelee perussuomalaisten toiveita ja kokoomuksen harrasta tahtoa, että etana, etana näytä sarvesi, tuleeko huomenna hallitusrekisteri. Että kyllä tämä on semmoista.

Minun mielestäni on hirvittävän vaikeaa... Minä en ole ainakaan yhtään suomalaista yrittäjää moittinut täällä rikolliseksi. En yhdestäkään saksalaisesta yrittäjästä sanonut, että he ovat rikollisia. [Välihuuto] Eivätkä puolet ruotsalaisista. Ei suinkaan, kysymys on siitä, että me oppositiossa haluamme tilanteen jatkuvan siten, että ei mahdollistetaakaan sitä omaisuuden piilottamista. Ei mahdollistetaakaan sitä omaisuuden piilottamista. Ei tuomita yrittäjiä eikä suomalaisia siitä, että he ovat rikollisia. [Välihuutoja]

16.45 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että Euroopan unionin antamat asetukset — meidän on pakko tunnustaa se — ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

meillä sovellettavaa oikeutta sellaisenaan ja menevät suomalaisen lainsäädännön yli aina. Meillä ei ole siinä valitettavasti pelimerkkejä.

Suomi on kunnostautunut aivan varmasti oman lainsäädäntönsä kuntoon viilaamisessa sillä keinoin, että hyvin monta veroparatiisia ja monta muuta asiaa on saatu poistettua, esimerkiksi Espanjan verosopimus, Portugalin verosopimus, jotka hiersivät tässä talossa ja ovat hiertäneet pitkään kuin kivi kengässä, ja on puhuttu, että sinne menevät veropakolaiset ja saavat eläkkeensä verotta. Nyt se ongelma on poistumassa. En ole ihan varma, tuliko se jo voimaan, onko toinen osapuoli sen hyväksynyt jo parlamentissaan, mutta kuitenkin ne sopimukset on tehty ja ne tulevat voimaan. Elikkä aitoa työtä veronkierron torjumiseksi on tehty ja vakavalla naamalla, ihan tosissaan.

Sellaista menettelyä minä en oikein ymmärrä, että heitetään viime kädessä aina kiviä ja kapuloita rattaisiin, että olette toimineet väärin. Veronkierto, aivan kuten ministeri Orpo sanoi, on rikoslaissa suoraan, ja kuka siihen syyllistyy, [Puhemies koputtaa] niin ei muuta kuin tuomioistuimen kautta.

16.46 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä vakava asia, koska eduskunnan työjärjestyksen mukaan lakiesitykset on tuotava kokonaisina, sellaisina paketteina, joissa kaikki huomioon otettavat on otettu huomioon. Huolimatta kaikesta siitä, mitä hallitus puhuu, että miten erinomainen tämä laki on, tässä päivittäin tulee uusia ponsia ja paikkausyrityksiä, jotka dramaattisesti muuttavat tätä koko lopputulemaa.

Lähtökohta on kuitenkin se, kuten tässä juuri äsken kuultiin, että EU pakottaa ja EU määrää, [Timo Heinosen välihuuto] mutta minun vastaukseni on, että me voimme huolehtia omistusten julkisuudesta ja verotulojen saamisesta. Vastaus on "yes we can". Kun kysyttiin, mitä viime kaudella tehtiin, niin se on tässä: Talousvaliokunnan lausunto juuri direktiivistä, joka edellyttää, että yritykset tietävät omistajiensa omistukset. Tähän talousvaliokunnan puheenjohtaja Pekkarinen, edustajat Jaskari, Lehti, Mölsä, Pirttilahti ja Turunen ovat panneet nimensä alle, että varmistetaan, [Puhemies koputtaa] "että omistusta koskevat tiedot ovat myös viranomaisten käytettävissä". [Puhemies koputtaa] Tässä on teille se suunta, mihin teidän pitäisi edetä.

16.47 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä epäillään ponsien merkitystä. Kyllä ne ovat sellaisia, jotka hallitus joutuu tuomaan kertomuksessaan eduskunnalle, ja silloin ne käsitellään, ja hallitus ei selviä siitä pelkällä selittelyllä, jos ei eduskunnan tahtoa noudata. Meillä on parlamentarismi käytössä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Rinteeltä kysyn nyt kuitenkin: Miksi te hyväksyitte tällaisen EU-asetuksen, silloin kun olitte vastuussa, joka mahdollistaa salaisen omistuksen näissä hallintarekistereissä EU:n alueella? Miksi? Miksi te näin teitte? Kenen etua te silloin ajoitte?

Tässä on kaksi pontta, jotka ovat tavattoman tärkeitä. Tämä 50 prosentin ennakkovero, joka tulee, tuottaa valtiolle veroja mittaamattomasti, jos ei tietoja anneta. Ja listaamattomien ulos jättäminen on erittäin tärkeä asia.

16.48 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty keskustelua näistä ponsista ja niiden merkityksestä. On hyvä nähdä, että tämä prosessi on juuri oiva esimerkki siitä, mikä niiden merkitys on: niitä ponsia, jotka olivat viime viikolla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

voimassa, on nyt korjattu, ja niitä, jotka olivat sitä edellisellä viikolla voimassa [Välihuutoja] tai joita oli esitetty tänne, korjattiin viime viikon ponsilla.

Arvoisa puhemies! Tämä on juuri se ongelma, kun hallitus on hämärässä yrittänyt runkata tätä läpi ilman sitä mahdollisuutta, jolla tämä asetus voitaisiin laittaa voimaan niin, että varmistaisimme riittävän tason julkisuuden, jotta nimenomaan viranomaisilla — poliisilla, syyttäjällä — olisi riittävät edellytykset puuttua.

Arvoisa ministeri Orpo, te sanotte, että tämä on nyt välttämätöntä eikä Suomi tee tässä poikkeusta. Tänään teidän oma puoluetoverinne Euroopan parlamentissa on todennut, että hän pitää tätä hanketta virheenä ja että kasvava paine on Euroopassa juuri toiseen suuntaan. Haluaisin uskoa teitä [Puhemies koputtaa] mutta valitettavasti uskon keskusrikospoliisia ja poliisia, jotka ovat sanoneet, että tämä esitys heikentää heidän mahdollisuuksiaan paljastaa rikoksia.

16.50 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käytän nyt lyhyen puheenvuoron tässä, kun täällä on nyt arvosteltu näitä ponsia ja ponsien määrää. Tässä on neljä pontta, minun mielestäni neljä tärkeätä ja hyvää pontta. Mutta mitä tulee sitten energia- ja ilmastostrategiamietintöön, niin siinä on 10 pontta. Onko se muka ponsien sekamelskaa, kun sosiaalidemokraatit esittivät siihen kolme pontta? [Kokoomuksen ryhmästä: Oijoi!] Kolme pontta yhteen mietintöön, ja he olivat tekemässä tätä strategiaa. Se ei ole ollenkaan niin kuin ponsisekamelskaa, mutta sitten neljästä ponnesta saadaan jotenkin sekamelska aikaiseksi ja 10 pontta on jotenkin loogista ja järkevää. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tässä energia- ja ilmastostrategiassa on muun muassa vasemmistoliitto mukana. Haluan vain sanoa sen, että ponnet mietintöön on aivan normaali käytäntö eduskunnassa ja ponsilla on merkitys. [Puhemies koputtaa] Myös demarit uskovat siihen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro talousvaliokunnan jäsenellä, edustaja Ihalaisella.

16.51 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että talousvaliokunnan mietintöön koskien energia- ja ilmastostrategiaa tuli meidän aloitteestamme kolme pontta lisää muihin ponsiin nähden. Se johtuu siitä, että ne olivat hyviä ponsia ja koko valiokunta pystyy niihin yhtymään, [Naurua] toisin kuin näihin ponsiin. Tässä on se suuri ero. Siellä käsien taputuksen kanssa hyväksyttiin porukalla ne ponnet, koska ne olivat hyviä, eikö niin? [Toimi Kankaanniemi: Miten te uskotte, että ne toteutuu?]

16.51 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden ponsien ongelma on oikeastaan näiden ponsien sisältö, koska se, mitä näistä ponsiesityksistä käy ilmi, on se, että siitä huolimatta, että kokoomuslaiset yrittävät luoda kuvaa siitä, että tässä ei olisi mitään ongelmaa ja tämän porsaanreiän jättäminen tähän ei johda minkäänlaisiin ongelmiin, niin näiden ponsien, lausumien, sisällön perusteella on selvää, että myöskin hallituspuolueissa nähdään niitä epäkohtia ja mahdollisia ongelmia, joihin johtaa tämä, jos me hyväksymme tämän lakiesityksen nyt esitetyssä muodossa. [Kaj Turunen: Ei puhuttais enää porsaanrei'istä!] Sehän tässä on ongelma. Mikäli te tunnustatte niitä epäkohtia, uhkia ja ongelmia, jotka liittyvät tähän esitykseen, niin miksi niitä ei korjata suoraan lainsäädännön kautta, niin että tuodaan tämä kokonaisuus eduskunnan käsittelyyn kerralla?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Ja mitä tulee tähän kiireellisyyteen, niin toistan vielä kerran, että tässä olisi mahdollista toimia myöskin niin, että hallitus päättää tämän toimilupaviranomaisen ja tämä muu paketti tuodaan yhtenä kokonaisuutena, [Puhemies koputtaa] kun omistuksen avoimuuden turvaamat esitykset ovat olemassa ja valmiina.

16.53 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit ovat koko tämän prosessin ajan yrittäneet ja pyrkineet toimimaan realistisesti. Hallintarekisteröinti on se omistuksen muoto, mikä on kaikkein yleisin tällä hetkellä Euroopassa. Me vaikutimme siihen, että pystymme saamaan tämän Suomi-poikkeuksen aikaiseksi. Nyt me pystymme täällä vaikuttamaan siihen, että me sijoittajalle säädämme sen velvollisuuden ilmoittaa omistuksensa julkiseen omistusrekisteriin, koska, niin kuin olen monta kertaa todennut, tämän asian ytimessä on todellakin tämä avoimuus ja tiedonsaanti — ei pelkästään verottajalle, vaan myöskin sitten se niin sanottu julkinen tiedonsaanti. Toivon, että huomenna eduskunta äänestää tämän kristillisdemokraattien ponnen puolesta. Minun mielestäni on ihan hyvä, että tämä 50 prosentin ennakonpidätyskin on tänne tuotu ja esitelty. Erityisesti pidän hyvänä tätä Turusen ensimmäistä pontta, jossa nyt nämä listaamattomat osakkeet otetaan pois — käsittämätön lapsus, mikä sinne mietintöön oli jäänyt. Toivon, että näillä tätä saataisiin parannettua, mutta moite hallitukselle: [Puhemies koputtaa] nämä asiat olisi toki pitänyt tuoda lainsäädännössä.

16.54 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu sosiaalidemokraateilla vähän olevan hakusessa tämä ponsiasia kokonaisuudessaan. Edustaja Ihalainen tässä antoi ymmärtää, että tämä onkin subjektiivinen kysymys: että jos ponnet ovat hyviä, niin silloin ne ovat ihan tärkeitä ja vievät asioita eteenpäin, ovat merkittäviä, ja jos ne eivät olekaan subjektiivisesta näkemyksestä hyviä, niin sitten ne ovat turhia ja merkityksettömiä — hyvin erikoinen näkemys. Toisaalta edustaja Rinne totesi, että nämä ponnet vähän niin kuin parantavat tätä esitystä. Toisaalta edustaja Harakka sanoi, että ne dramaattisesti muuttavat esitystä. Yrittäkää nyt, hyvänen aika, päättää, mitä merkitystä näillä teidän mielestänne on. Olen kyllä edustaja Harakan kanssa samaa mieltä: dramaattisesti muuttavat esitystä — parempaan suuntaan.

Täytyy vielä lopuksi sanoa suuren valiokunnan jäsenenä, että huolestuttaa demareiden EU-linja. Haluatteko te erota EU:sta vai mitä te haluatte tehdä, kun teillä nyt on tällainen linja, että EU-asetuksia ei pitäisi millään tavalla täällä soveltaa?

16.55 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä keskustelu osoittaa, että, voi sanoa, pakka on sekaisin ponsineen päivineen hallituksen esityksen osalta.

Edustaja Turunen istui vuoden talousvaliokunnan puheenjohtajana tämän esityksen päälle, ja siihen eivät edes opposition kynnet kyenneet, kunnes sitten [Kaj Turunen: Siis mihin ei kyenneet kynnet?] puolivälitarkastelun jälkeen puolessatoista vuorokaudessa tämän esityksen ykskaks olisikin pitänyt käydä prosessin läpi. Eli se ei kyllä hyvää tapaa noudattanut ollenkaan. Voi sanoa näin, että teillä olisi nämä ponnet ollut tämä vuosi aikaa viedä sinne esitykseen sisälle. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Asiantuntijat ja viranomaiset ovat sanoneet, että tällä ratkaisulla ei turvata osakeomistusten riittävää yleisöjulkisuutta tai tiedonsaantia. Ja halusipa hallitus sitä tai ei, niin tämä mahdollistaa nykyistä laajamittaisemman rahanpesun, rikoshyödyn piilottamisen, veron-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

kierron ja sisäpiirikaupat. Tämä ei ole opposition keksimää, tämä on tullut viranomaisilta asiantuntijakuulemisissa esille.

16.56 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Myllykoski totesi täällä, että hän ei ole ketään syyttänyt hämäämieheksi, ja se todella pitää paikkansa, mutta, edustaja Myllykoski, teidän edustamanne puolueen puheenjohtaja on täällä käyttänyt useaan otteeseen termiä, jolla alkaa tavallaan luokittelemaan näitä hallintarekisterin takana olevia pääoman edustajia, jotka pitävät Helsingin pörssiä pystyssä. Te, edustaja Andersson, olette käyttänyt nimitystä "hämäärekisteri" — minkälaisia ihmisiä on hämäärekisterin takana? Voitteko kertoa minulle, minkälaisia ihmisiä on hämäärekisterin takana? Te olette käyttänyt hallintarekisteristä nimitystä "porsaanreikä" — minkälainen porsaanreikä? Onneksi panitte sen "porsaan" siihen eteen.

Minun mielestäni tämä asia pitäisi nähdä oikeassa valossa: että mitä tämä hallituksen esitys sisältää? Se sisältää suomalaiselle yhtiölle mahdollisuuden ja oikeuden laskea liikkeelle arvopapereita ja osakkeita siinä ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa, minkä he itse haluavat valita, ettei ole pakko mennä monopolistiseen Euroclear Finlandiin. [Puhemies koputtaa] Ja kun Euroopan unionissa on vapaa pääomien liikkuvuus, niin miksi suomalainen sijoittaja ei voi operoida teidän mielestänne Euroopassa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, olen havaitsevani niin, että intohimot tämän asian tiimoilta debattiin alkavat kuivua. [Naurua — Eduskunnasta: Oikein havaittu!] Sain herätettyä joukon puheenvuoroja, otetaanpa ne, ja sen jälkeen mennään sitten listaan.

16.57 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan mielelläni edustaja Eestilän väitteisiin. Tämä "hämäärekisteri"-nimitys, mitä nyt on käytetty tästä esityksestä, liittyy ennen kaikkea siihen poliittiseen prosessiin, joka on ympäröinyt tätä. Onhan tässä ollut hyvin monta outoa käännettä. [Välihuuto] — Se pitää muuten paikkansa, että Timo Soini taitaa olla se henkilö, joka on ensimmäisenä käyttänyt tätä nimitystä siinä vaiheessa, kun perussuomalaiset vielä vastustivat tätä tismalleen samaa esitystä, jota nyt käsittelemme.

Mitä tulee "porsaanreikään", niin sillä viitataan siihen, että tämä nyt käsittelyssä oleva esitys, mikäli hyväksytään hallituspuolueiden äänillä, tarkoittaa sitä, että suomalaiset jatkossa voivat käyttää hallintarekisteriä ulkomailla sijaitsevan arvopaperikeskuksen kautta.

Edelleen toistan kysymykseni: Miksi Suomi ei halua pitää kiinni tähän asetukseen itse neuvottelemastaan poikkeuksesta, joka mahdollistaisi tämän suoran omistuksen mallin säilyttämistä? Ja miksi ei tuoda tätä kokonaisuutta kerralla eduskuntaan niin, että näitä epäkohtia, jotka hallituspuolueiden edustajat itsekkin näkevät tässä esityksessä — se käy lausumista ilmi — on korjattu lainsäädännössä, [Puhemies koputtaa] niin kuin kuuluu tehdä, jos haluamme pitää huolta laadukkaasta lainvalmistelusta?

16.59 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Andersson, minä arvostan sitä, että te toitte puheessa julki, että se, mitä te puhutte, on poliittista retoriikkaa. On hyvä, että te tunnustatte sen.

Minusta ministeri Orpo toi täällä esille tärkeän tosiasian, [Antti Lindtmanin välihuuto] joka ei ole poliittista retoriikkaa, että EU:ssa ja OECD-maissa on tämän vuoden alusta teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

ty järjestelyjä, jotka pakottavat verotietojen vaihtoon. Eli me saamme, suomalainen verotaja saa, tiedon sieltä pankeilta, koska ne ovat velvoitettuja sopimuksen perusteella antamaan tiedot.

Mitä tulee sitten hallintarekisteriin, niin se ei missään nimessä ole rikos. On normaali tapa Euroopassa omistaa arvopapereita pankin kautta. Mutta jos näitä tietoja joko osingoista tai sitten erinäköisistä voitoista ei ilmoiteta verottajalle, niin se on rikos. Nyt pitää erottaa kaksi asiaa: normaali taloudellinen toiminta, pääoman normaali sijoitustoiminta, joka pitää yllä työpaikkoja ja elinkeinoelämää ja yrityksiä, ja sitten on rikollisuus, ja rikollisuutta yksikään puolue käsittääkseni ei tässä salissa halua edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen vielä merkinnyt tänne vastauspuheenvuorot edustajille Lindtman, Pirttilahti, Andersson, Parviainen ja kaikki muut.

17.00 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voidaan varmaan noissa pitkissä puheenvuoroissa käydä läpi tätä, mutta esimerkiksi Rinne on johdonmukaisesti vastustanut sellaista linjaa, että on yritetty mahdollistaa, että näitä omistuksia voitaisiin piilotella. Meiltä löytyy kyllä mustaa valkoisella täältä, mutta, arvoisa puhemies, täällä hallituspuolueet ja Turunen sanoivat, että tämä on ikään kuin normaalia vain, että istunnosta toiseen aina tulee uusia ponsia. Ette te tästä käsittelystä normaalia saa. Kyllähän se tilanne on tämän hallintarekisterin kanssa niin, että nämä puheet on kuultu aikaisemmin. 2015 sanottiin, että Suomessa on pakko sallia hallintarekisteröinti, ja sen jälkeen, kun oppositio kiinnitti asiaan huomiota, esitys vedettiin pois. Nyt tätä taas vietiin hämärässä, ja taas kun oppositio laittaa valokeilat kohti hallitusta, niin tulee korjauksia ja korjauksien korjauksia. Hallitus on yrittänyt hämärässä viedä läpi tätä, ja aina kun valot on laitettu päälle, niin hallitus on ollut kuin jänis ajovaloissa, joka on ryhtynyt tekemään korjauksia omiin, jo aikaisempiin, korjauksiinsa. [Puhemies koputtaa] Tilanne on se, että tämä voitaisiin säätää niin, että julkisuus tulee.

17.01 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Täytyy kiittää ensin edustaja Essayah’a työskentelystä silloin EU-parlamentissa ja edelleenkin erittäin rakentavasta oppositiotyöstä. Mutta muusta oppositiotyöstä nyt ei voi oikein rakentavasti sanoa, kun täällä sanotaan, että on hämärässä tehty Turmiolan Tommia — illan hämärässä päätetty, sisäpiirikaupat lisääntyvät, salassapito, hämärärekisteri, korruptio, rahanpesu, veronkierto, omistusten piilottaminen, laitton, rikos ja niin edelleen — eli hyvin, hyvin voimakkaasti. Mikä mielikuva tulee yleisölle tästä meidän keskustelustamme? Meillä on todellakin 130 pörssiyritystä, ja puolet niitten pääomista tulee erilaisten rekistereitten kautta jo tällä hetkellä.

Ja pikkuisen tarkkuutta. Varmaan aikaisemmin moni toimittaja ja myös edustajat ovat tsekanneet Stubbin esityksen ja tämän hallituksen nykyisen esityksen, ja näillä on huomattava ero.

Sitten tarkkuutta myös päivään. Ei tämä prosessi ole kestänyt vuotta täällä eduskunnassa. Sen kesto on ollut 1 vuosi, 1 kuukausi ja 17 päivää, ja meillä on tarkalleen nyt aikaa kolme ja puoli kuukautta, 20 päivää saada [Puhemies koputtaa] tämä eteenpäin, saada Suomeen Euroclear Finlandille... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

17.03 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitolle ei ole kyse poliittisesta retoriikasta, kun me olemme huolissamme veronkierrosta ja aggressiivisesta verosuunnittelusta, [Timo Heinonen: Miksi aikanaan esititte?] vaan me haluamme aidosti tehdä politiikkaa, jolla me pystymme puuttumaan tähän ongelmaan, jonka laajuutta ei ehkä täysin edes tiedosteta hallituspuolueiden keskuudessa.

Kukaan ei myöskään ole väittänyt, että kaikki hallintarekisteriä käyttävät olisivat rikollisia. Tällaista väitettä ei ole esitetty tässä salissa. Sen sijaan me olemme sanoneet, että hallintarekisteröinnin salliminen, [Välihuutoja] jopa ulkomaiden kautta, niin kuin nyt esitetään, helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa sellaisille henkilöille, jotka sitä haluavat tehdä. Meidän huolestamme tästä jakavat myöskin esimerkiksi asiantuntijat, veroviranomaiset ja poliisit, jotka tekevät töitä tämänkaltaisten rikosten torjumiseksi.

Toistan vielä kerran kysymykseni siitä, että kun kerran tämä poikkeus on asetukseen neuvoteltu, niin miksi ei haluta pitää kiinni siitä, ja kun selvästi tiedostetaan ne riskit, epäkohdat ja ongelmat, jotka tähän esitykseen liittyvät, niin miksi niitä ei korjata lainsäädännöllä niin, että tuodaan tämä paketti kerralla, kokonaisuutena tänne saliin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä olen merkinnyt vastauspuheenvuorot edustajille Lindtman, Turunen ja Rinne. Mennäänpä nyt sitten eteenpäin.

17.04 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on oppositiotia syytetty pelottelusta, kun me olemme olleet huolissamme esimerkiksi siitä, mitä vaikutuksia tällä lakiesityksellä on viranomaisten mahdollisuuksiin paljastaa esimerkiksi rahanpesurikoksia.

Ensinnäkin on todettava, että sellaista retoriikkaa — on hallituspuolueiden omasta rivistä käytetty — jossa on todettu, että he eivät ole tulleet valituksi eduskuntaan edistämään rikoksia, edustaja Pirttilahti, on kuultu hallituspuolueiden rivistä, perussuomalaisen rivistä, jotka tosin nyt eivät tänään täällä ole puolustamassa.

Ja toiseksi: minä luotan nyt, valitettavasti enemmän kuin teidän poliittisiin arvioihinne täällä, onneksi keskusrikospoliisiin ja poliisiin, jotka ovat lausunnoissaan nimenomaan tähän lakiesitykseen todenneet, esimerkiksi keskusrikospoliisi, että tämä sisältää vaaran siitä, että tämä avaa rikoksentekijöille kanavan esimerkiksi [Puhemies koputtaa] laajamittaiseen rahanpesuun. [Puhemies koputtaa] Ei tämä ole pelottelua. Nämä ovat viranomaisten huolia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt totean vielä pyydetty vastauspuheenvuorot, jotka myönnän, enempää en tässä vaiheessa. Totta kai edustajat saavat sitten niin paljon puheenvuoroja kuin haluavat. Edustajat Turunen, Rinne, Kopra, Vähämäki, Parviainen, ja sitten ministeri halutessaan saa 3 tai 5 minuuttia, mitä hän pyytääkin.

17.06 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä edustaja Heinonen toi esille ja mikä minulle oli tosi yllätys, vasemmistoliitto on ajanut hallintarekisteröintiä Suomeen vuonna 1999. Tämä oli minulle oikeasti yllätys, ja minun täytyy katsoa ne perusteet, että mitkä ne silloin ovat olleet. Tämä on ihan mielenkiintoinen asia.

Toisaalta sitten valtiovarainministerinä olivat Rinne ja Urpilainen, [Li Anderssonin välihuuto] ja demareille ei ollut väliä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Minun mielestäni tämä on hyvä juttu, mitä me olemme nyt tehneet: me olemme tästä arvopaperikeskusasetuksesta ottaneet minimin ja sitten avoimuuden ja rikoksientorjunnan kannalta me teemme maksimin kansallista lainsäädäntöä. Kysynkin nyt, valtiovarainministeri Orpo: eikö se ole näin, että me otamme nyt minimin tuosta asetuksesta, käytämme sen poikkeuksen hyväksemme, [Puhemies koputtaa] ja teemme maksimin sitten kansallista lainsäädäntöä, joka turvaa avoimuuden ja rikoksieneston?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Turusen mainittua niin vahvasti vasemmistoliiton myönnän vastauspuheenvuoron edustaja Anderssonille. [Timo Heinonen: Ja Heinosen!]

17.07 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turuselle haluan todeta, että se, että Suvi-Anne Siimes vuonna 99 on todennut kannattavansa hallintarekisteriä, ei tarkoita sitä, että vasemmistoliitto olisi ajanut hallintarekisteriä Suomeen. Se ei pidä paikkaansa. [Timo Heinonen: Eikö hän ollut puheenjohtajana?]

Kokoomus ajoi hallintarekisteröinnin sallimista Suomessa vielä 2015 eli tämän hallituskauden alussa. Onko tämä jo kokonaan unohtunut edustaja Heinoselta tai edustaja Turuselta? Lisäksi totean, että jos tämä esitys menee läpi nyt esitetyssä muodossa, perussuomalaiset tulevat jäämään historiaan puolueena, joka tosiaan salli hallintarekisteröinnin suomalaisille sijoittajille ulkomaiden kautta. Siihen ei ole pystynyt mikään muu puolue aikaisemmin.

17.08 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt toivon, että edustaja Kankaanniemi kuuntelee sitten tarkkaan. Kun tämä arvopaperikeskusasetus oli valmistelussa Kataisen hallituksessa, vastuuministerinä oli ministeri Vapaavuori. Nämä asiat oli jaettu sillä tavalla, että arvopaperiasiat kuuluivat ministeri Vapaavuorelle. Nämä siirtyivät minulle sen jälkeen kun tämä koko paketti oli kasassa ja voimaantuloasetusta alettiin Suomeen määrittelemään. Tuosta lähtien olen tyrmännyt hallintarekisterimahdollisuuden Suomeen, siis suomalaisen hallintarekisterin ja sen mahdollisuuden, että suomalaista omistusta voisi piilottaa ulkomaille hallintarekisterien kautta. Tämä on siis se fakta, mitä tässä on tapahtunut. Elinkeinoministeri Vapaavuoren vastuulla olivat nämä arvopaperikeskuksiin liittyvät asiat silloin, ja hän ollut tässä valmistelussa mukana, ei sosiaalidemokraattinen ministeri Urpilainen eikä Rinne. [Toimi Kankaanniemi: Ette olleet edes hallituksessa vai?]

17.09 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä itse olen ymmärtänyt, että puolueen puheenjohtajilla on aika iso asemavaltuutus sanoa tällaisia asioita, mitä vasemmistoliiton puheenjohtaja silloin esitti, ja hän olisi nimenomaan halunnut Suomeen hallintarekisterin, mitä nyt ei siis nykyhallitus ole Suomeen tuomassa. [Välihuutoja vasemmalta]

Tässä keskustelussa on kyllä hämmäntänyt se, että eduskunta itse opposition toimesta haluaa jollain tavalla painaa näiden ponsien merkitystä pienemmäksi. Ne ovat tärkeä osa suomalaista parlamentarismia. Itse olen tottunut siihen, että eduskunta käyttää sitä valtaa, mikä eduskunnalla on, eikä tyydy aina siihen, mitä hallitus esittää. Tässä on nimenomaan toimittu sillä tavalla eli korjattu tätä esitystä eduskunnassa paremmaksi, ja eduskunta käyttää sitä valtaa, mikä sille on vaaleissa annettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä viimeisen kerran tähän teemaan, edustaja Andersson, teille vastauspuheenvuoro.

17.10 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kerran: Kun edustaja Heinosen edustama puolue vielä tämän vaalikauden aikana, tämän hallituksen istuessa on ajanut hallintarekisteriä Suomeen, niin pidän aika outona ja suoraan sanoen naurettavana kaivaa tällaisia esimerkkejä [Kaj Turusen välihuuto] ikään kuin keinona kääntää huomio pois siitä tosiasiasta, että teidän edustamanne puolue vielä tämän vaalikauden alussa perusteli hallintarekisterin tuomista Suomeen tällä samalla EU-asetuksella. Nyt teidän kantanne on muuttunut, mutta tämä hallitus on edelleen se, joka tulee sallimaan hallintarekisterin käytön suomalaisille omistajille ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta, ja sitä tosiasiaa ei muuta mikään vanha esimerkki, mitä edustaja Heinonen [Puhemies koputtaa] sieltä historian syövereistä kaivaa. [Timo Heinonen: Minä vain kysyinkin, kenen idea tämä on ollut!]

17.11 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä Heinosen käymä keskustelu osoittaa, että hallitus on todella hädässä tämän asian kanssa. Luulen, että jos tämä keskustelu jatkuisi vielä vähän pidempään, kohta oltaisiin jo 60-luvulla ja sieltä haettaisiin sitaatteja. Fakta on se, että tämä hallitus kokoomuksen johdolla, ja niin, että perussuomalaiset ministerit hyväksyivät hallituksessa, esitti hallintarekisteröinnin sallimista Suomessa [Li Andersson: Näin on!] ja se olisi mennyt läpi ilman opposition ja laajan kansalaisten piirin vastustusta. Joka kerta hallitus on tuonut uuden esityksen ja perustellut sitä EU-pakolla, ja joka kerta, kun oppositio on sen läpivalaissut, se esitys on muuttunut. Niin kävi vielä viime viikolla, kun tämä esitys pelastettiin illan hämärästä päivänvaloon. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tästä te ette pääse irti, ja te ratkaisette, mahdollistetaanko se, että viranomaisilla on entistä heikommat mahdollisuudet torjua rikoksia, [Puhemies koputtaa] tämä on perussuomalaisista kiinni.

17.12 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt, kun on todettu, että hallintarekisteriä ei tule, kun on todettu, että on tehty ja tehdään verotietojen vaihtosopimuksia, kun on todettu, että tulee 50 prosentin ennakonpidätys sääntöjen kiertäjille, niin varmaan voidaan myös todeta, että ei tämä lakiesitys tarjoa uusia keinoja rötöstelylle. En ole rötöstelyn ammattilainen, mutta poliisien kanssa keskusteltuani tiedän, ja varmasti moni muukin tietää, että näitä keinoja rahan piilottamiselle kansainvälisesti on paljon muita, jotka ovat helpompia kuin se, missä viitekehyksessä me tämän lakiesityksen tiimoilta liikumme.

Meidän on kehitettävä meidän finanssijärjestelmäämme, meidän on kehitettävä pääomien liikkumista. Me tarvitsemme ulkomaisia pääomia Suomeen, suomalaisten on voitava sijoittaa ulkomaille. Tämä ymmärrys on minusta perinteisesti ollut myös SDP:llä. [Oikealta: Ei ole enää!] On ymmärretty pääomien liikkumisen merkitys ja sen vaikutus työlle. Se on 60-luvulla ainakin ollut selvillä [Puhemies koputtaa] ja 70—80-luvuilla, [Puhemies koputtaa] nyt se tuntuu kadonneen. Ja minusta vähän tuntuu siltä, että te haluatte estää tämän kehityksen, te haluatte estää sen, että raha [Puhemies koputtaa] voi liikkua vapaasti, jotta voidaan kehittää Suomea. Te haluatte tehdä Suomesta Impivaaran, pääoman Pohjois-Korean, jossa ei [Puhemies koputtaa] tehdä töitä kuin omilla rahoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kopra, nyt olette ylittänyt aikanne oikein kirkkaasti.

17.13 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan tässä on keskiössä tämä fakta, tietojenvaihtosopimus, jonka mukaan pankkien ja sijoituspalvelulaitosten tulee tunnistaa asiakkaansa ja asiakkaan kotivaltio sekä vuosittain toimittaa kotivaltioon tiedot asiakkaista ja tilien saldoista. Eli siis jos joku ajattelee niin, että hän myy osakkeet ennen osingonmaksua ja ostaa ne takaisin osingonmaksun jälkeen edullisemmin, niin sinne tilille tulee saldoa ja ne saldomuutokset sitten ilmoitetaan kotivaltioon. Kaiken lisäksi on tämä tunnistaminen, eli listattujen yhtiöitten tulee tunnistaa omistajansa. Tämäkin uusi lainsäädäntö on tulossa EU:sta. Tämä tänään esitetty ponsi 2 on yleisöjulkisuusponsi, ja tämä on todella hyvä, lisää yleisöjulkisuutta suhteessa tämän päivän tasoon huomattavasti.

Nyt kiinnostaakin se, mitä oppositio aikoo näitten ponsien osalta äänestää. [Puhemies koputtaa] Vuosi on mennyt, te ette omia ponsia ole tuoneet. [Puhemies koputtaa] Mitä aiotte äänestää?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aiemmin toteamallani tavalla seuraava vastauspuheenvuoro on edustaja Olli-Poika Parviaisella ja sen jälkeen myönnän vielä vastauspuheenvuorot kahden oppositiopuolueen puheenjohtajille eli edustaja Rinteelle ja edustaja Anderssonille, mutta en muille. Sitten on ministerin puheenvuoron aika.

17.15 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaan edelleen siihen, mikä meitä vihreitä erityisesti nyt huolettaa: Kaikki me varmasti haluamme tehdä tästä esityksestä mahdollisimman vedenpitävän. Eli me tiedämme, että Suomi on neuvotellut poikkeuksen EU-asetukseen omistusjärjestelmistä. Me tiedämme, että tämä poikkeus on sidottu nykyiseen laintilaan. Kun laki muuttuu, poikkeus lakkaa olemasta voimassa. Toisin sanoen, jos vaikkapa nyt sitten joku suomalainen taho valittaa tulevaisuudessa EU-tuomioistuimelle siitä, että suomalaisia sijoittajia kohdellaan eriarvoisesti, niin voiko EU-tuomioistuin tuomita, että hallintarekisteröinti tulee sallia suomalaisille myös Suomessa nyt, kun neuvottelemamme poikkeus ei enää jatkossa ole voimassa? Näin tämä päätös, joka tehdään nyt tämän lain myötä, johtaisi välillisesti hallintarekisterin hyväksymiseen myös Suomessa myöhemmin. Pyytäisin, että tähän kiinnitetään huomiota, sillä meillä kaikilla on varmasti tavoitteena huolehtia siitä, että porsaanreikiä on mahdollisimman vähän.

Ja itse prosessista: Kun ihmetellään, miksi kansa tästä kovasti kohkaa ja ihmiset ihmettelevät ja me täällä eduskunnassa ihmettelemme, voi katsoa peiliin. Menettelytapa on ollut todella erikoinen.

17.16 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kopralle haluan todeta sen, että ei SDP vastusta millään tavalla pääomahuollon vahvistamista yritysten näkökulmasta. Ne toimenpiteet ovat järkeviä ja hyviä aloitteita ja toimenpiteitä tässä kokonaisuudessa. Me vastustamme sitä, että omistusta salataan. Me vastustamme sitä, että se mahdollistaa sen, että tulee uusia keinoja kiertää verotusta, uusia keinoja omistuksen salaamiseen ja uusia keinoja korruptioon, uusia keinoja sisäpiiririkoksiin. Tämä hallituksen esitys tarkoittaa sitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Nämä ponnet parantavat tätä tilannetta jonkin verran, mutta meidän mielestämme olisi järkevää nyt tehdä sillä tavalla, että tämä kokonaisuus palautetaan uudelleen valmisteluun. Tuotaisiin sitten nämä lakiesitykset kokonaisuutena niin, että ei jäisi epäilystäkään siitä, että tämä ongelma syntyisi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä viimeinen vastauspuheenvuoro tähän debattivaiheeseen, edustaja Andersson, ja sitten ministeri.

17.17 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Rinnekin tässä toi esille, kyllä siinä päällimmäisessä huolessa tässä on kyse nimenomaan omistustietojen julkisuudesta ja siitä, ettei luoda käytäntöjä, jotka helpottavat veronkiertoa verrattuna siihen, mitä se on tällä hetkellä. Myöskään nämä mainitut esimerkit verotietojen vaihdosta eivät takaa omistustietojen yleisöjulkisuutta, mikä on äärimmäisen tärkeää erilaisten viranomaisten, poliisin mutta myöskin esimerkiksi tutkivien toimittajien, näkökulmasta, joilla pitää olla mahdollisuuksia tehdä oma työnsä niin, että voivat kaivaa mielenkiintoisia tietoja puolueiden puheenjohtajien tai vastuuministereiden taloudellisista kytköksistä ja mahdollisista rahoittajista.

Toistan vielä kerran myöskin sen, että ongelma tässä ei ole nämä lausumat sinänsä vaan se, että vaikka näistä lausumista käy ilmi se, että myöskin hallituspuolueissa tiedostetaan niitä epäkohtia ja riskejä, jotka liittyvät tähän nyt käsitellyssä olevaan esitykseen, niin miksi näihin epäkohtiin ei puututa lainsäädännöllä. Kysyn ministeriltä vielä kerran: voidaanko toimia niin, että tuodaan tämä koko paketti [Puhemies koputtaa] kerralla tänne käsittelyyn?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, ja pyynnöstä 3 minuuttia.

17.18 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Edustaja Anderssonista aloitan: Kyllähän me tiedostamme sen, että meillä ei ole keinoa estää esimerkiksi Saksassa hallintarekisteröintiä heillä käytössä olevana järjestelmänä emmekä voi kieltää Suomessa asuvaa silloin käyttämästä sitä Saksassa, mutta me olemme tehneet siitä kannattamattoman. Tiedostamme tämän, ja oikeastaan tämä koko keskustelu on pyörinyt tämän tiedostamisen ympärillä, ja hallituspuolueet ovat yhdessä hakeneet siihen loppuun asti keinoja, joilla me teemme siitä mahdollisimman kannattamattoman. Kuten täällä talousvaliokunnan puheenjohtaja totesi, me olemme maksimoineet avoimuutta tässä EU-lainsäädäntöympäristössä ja maksimoineet myöskin verottajan tietojensaantia ja sitä kautta suomalaisen verottajan oikeussuojaa siinä, että Suomeen kuuluvat verot pystytään keräämään maksimaalisesti. Me olemme siis tehneet kaiken, mitä mielestäni ja mielestämme tässä on voitavissa.

Mitä tulee tähän keskusteluun siitä, kenen vastuulla tämä on ollut, niin se pitää paikkansa, minkä edustaja, puheenjohtaja Rinne totesi. Tämä oli Kataisen hallituksessa ministeri Vapaavuoren vastuulla silloin, kun tätä EU-asetusta tehtiin — toki samassa hallituksessa, jossa olitte. Sen jälkeen siirtyivät teille, te ette varmasti sitten ehtineet tekemään Suomeen sitä lainsäädäntöä, joka olisi kieltänyt tämän, vai oliko niin, että ei löytynyt sellaista tapaa, millä voidaan kieltää? Siitähän on kyse. Taas tullaan samaan asiaan: ei ole löytynyt tapaa, millä estetään tämä hallintarekisteröinti.

Mutta siis vielä kerran perusasioihin: On EU-lainsäädäntöasetus taustalla, joka luo raamin. Me emme salli hallintarekisteröintiä Suomeen. Suomi on maailman huippumaita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

avoimuudessa, tietojensaannissa. Siinä, miten tutkiva journalismi, viranomaiset saavat tietoja, olemme maailman huippumaita. Tämä tosiasia ei tule muuttumaan, olkaa huoleti.

Niistä lausunnoista, joihin täällä useasti viitataan, suurin osa minun käsitykseni mukaan viittaa siihen aikaisempaan pois vedettyyn esitykseen, joka piti hallintarekisterin sisällään, suurin osa siis näistä. Myöskään väite siitä, että Suomi menee eri suuntaan kuin Eurooppa, ei perustu ainakaan mihinkään minun saamiini tietoihin. Onko Saksa muuttamassa järjestelmäänsä? Ei minun tietääkseni. Onko Ranska muuttamassa järjestelmää? Ei minun tietääkseni. Suomi on avoimuudessa huippua. Kun me saamme nyt vielä sen yhteisen lainsäädännön voimaan, joka on voimassa, joka vielä lisää viranomaisten ja verottajan tietojensaantia, niin kuten kerroin, meidän tilanteemme on itse asiassa vielä parempi ja edelleenkin veronkiertäminen on rikos. Meillä on myöskin maailman parhaat poliisit ja muut viranomaiset, veroviranomaiset, jotka pystyvät näitä asioita hyvin jatkossakin selvittämään. Suomi on lisäksi Euroopan unionin jäsenmaa. Meitä sitoo eurooppalainen lainsäädäntö. Tämän talon ja hallituksen vastuulla on tuoda tämä eurooppalainen yhteinen lainsäädäntö myöskin kotimaahan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ymmärtääkseni tämä on ollut varsin pitkä debatti, joten montaa vastauspuheenvuoroa en tässä vaiheessa enää myönnä, mutta annan vastauspuheenvuorot edustajille Lindtman ja Andersson.

17.21 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nyt sanoa, kun valtiovarainministeri hiukan vihjasi, että nämä siteeratut asiantuntijalausunnat eivät olisi koskeneet tätä lakiesitystä, ja sitten myöhemmin korjasi, kun pyysin vastauspuheenvuoron: Nämä siteeraamani keskusrikospoliisin ja poliisin antamat lausunnot ovat nimenomaan tähän lakiesitykseen, joka täällä tänään on käsittelyssä. Ja niissä yksiselitteisesti poliisit toteavat, että tämä sisältää vaaran — kun täällä on päivitelty näitä sanoja, edustaja Pirttilahti — esimerkiksi rahanpesun ja rikoshyödyn laajamittaiseen piilottamiseen.

Ja mitä tulee vielä tähän suuntaan, mihin suuntaan Suomi on menossa, niin teidän oma puoluetoverinne, Euroopan parlamentin Sirpa Pietikäinen, on tänään lehdessä todennut: "Tämä hanke on virhe ja tämä on poikkeama eurooppalaisesta linjasta. Kasvava paine on juuri toiseen suuntaan." Teidän oma puoluetoverinne on tänään kumonnut juuri ne puheet, [Puhemies koputtaa] jotka te äsken piditte tuossa pöntössä, arvoisa valtiovarainministeri.

17.23 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Konkretisoin vielä kerran esimerkin kautta opposition esittämää kritiikkiä ja vaihtoehtoa, koska me emme ole esittäneet senkaltaisia ratkaisumalleja kertaakaan tämän käsittelyn yhteydessä kuin mihin ministeri nyt tässä viittasi: [Toimi Kankaanniemi: Ei mitään mallia teillä ole!] Me ihmettelemme sitä, miksi meillä ei ole täällä nyt käsittelyssä lakiesitystä tästä 50 prosentin ennakonpidätyksestä vaan ponsi. Me ihmettelemme sitä, miksi täällä ei nyt ole käsittelyssä lakiesitystä tästä julkisesta omistajarekisteristä vaan ponsi. Kuten tiedämme, nämä verosopimusten kautta saadut tiedot menevät ainoastaan verottajalle. Eli se malli, minkä hallitus nyt esittää, ja ne ratkaisut, mitä esitetään, eivät turvaa tätä yleisöjulkisuutta. Me ihmettelemme sitä, miksi täällä ei ole käsittelyssä nyt esitystä suomalaisten velvoittamisesta omistamaan suomalaisia osakkeita suoraan ja miksi ei ole esitystä näiden listaamattomien yhtiöiden osalta ja niiden poisjättämisestä tästä esityksestä vaan ainoastaan ponsi. Tähän se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

kritiikki liittyy. Miksi hallitus tuo tätä esitystä eteenpäin tällä tavalla? [Puhemies koputtaa] Miksi tämä ponsisekamelska eikä kunnollista lainsäädäntöprosessia?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, ja nyt on sen verran vielä vastauspuheen vuoropyyntöjä, että annan vastauspuheenvuorot edustajille Pirttilahti ja Turunen. Sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen puhujalistaan.

17.24 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuossa edustaja Lindtman mainitsi nimeltäkin. Ainakaan siellä poliisien listauksissa ei tästä hämäräillasta kuulu mitään, eikä Turmiolan Tommista eikä hämärärekistereistä. Kyllähän nämä ovat ihan teidän omia keksintöjänne sieltä opposition suunnasta, ja se mielikuva, mitä täällä nyt tehdään, että me teemme hämää töitä. Me teemme täällä aitoa lainsäädäntöä suomalaiselle finanssialalle, joka pohjautuu rehelliseen toimintaan pääosin. Ja kuten sanoin, suomalaisessa pörssissä on puolet hallintarekisterirahoitettua ulkomaista pääomaa tällä hetkellä.

Ongelmakohtahan todellakin on tämä viranomaisjulkisuus, jota on parannettu tällä hetkellä automaattisella verotietojärjestelmällä, BEPSillä ja muilla kansainvälisillä sopimuksilla. Se on tuonut EU:ta avoimemmaksi, mutta yleisöjulkisuuden osuus on meillä probleema. Ei EU tule kääntämään kovin helposti siellä omaa suuntaansa yleisöjulkisuuden osalta, he ovat hyvin yksityisen suojan alla. Tällä hetkellä siellä on oikeastaan tämä liputusjärjestelmä ainoa, [Puhemies koputtaa] millä me saamme tietoa.

17.25 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, mitä lausuntoja nyt edustaja Lindtmanilla on tuossa käsissään ollut, mutta voitte uskoa sen, että minä olen yrittänyt katsoa tähän hallituksen esitykseen liittyviä lausuntoja — niin poliisin, oikeusministerin kuin syyttäjälaitoksenkin — mutta sieltä ei löydy sellaista tukea sille, että tämä lisäisi jotenkin harmaata taloutta tai rikollisuutta.

Ja sitten, mitä tulee meppi Sirpa Pietikäisen lausuntoon, niin sehän tuli talousvaliokuntaan puhelimen välityksellä ja nättisti sanottuna oli miedoin tai vähemmän asiapitoinen kaikista lausunnoista, mitä oli.

Miksi ponnet ovat nyt tässä, niin kyllä tämä totuus on vain se, että hallitus pääsi yksimielisyyteen tämän hallituksen esityksen eteenpäinviemisestä sen takia, koska aikataulupaine on kova, ja pääsi sopimukseen sillä edellytyksellä, että me muutamme sitä muuta lainsäädäntöä. Siitä päästiin sopimukseen, ja nämä ponnet ovat nyt niitä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Orpo, 2 minuuttia.

17.26 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä näihin lausuntoihin: Kun esitys pohjautuu siihen EU-asetukseen vuodelta 2014, josta tulee se, että hallintarekisteröinti on käytössä niissä Euroopan maissa, jotka niin haluavat, niin siitä syntyy se ongelma, josta täällä on nyt päiväkausia puhuttu. Ja kyllä, tässä on ongelma, ja siihen olemme pyrkineet etsimään ratkaisuja. Mutta me emme ole löytäneet ratkaisua, jolla voisimme kieltää sen. Ja tämä on se viranomaisongelma. Siksi tämä ennakkovero, kova sellainen, ja maksimaalinen tietojen avoimuus ja julkisuus ovat ne meidän vastauksemme siihen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Vielä mitä tulee parlamentaarikko Pietikäiseen, niin hän on sanonut, että Euroopassa paine kasvaa avoimuuden suuntaan eli siis Suomen perinteisen kannan suuntaan, ja se on hyvä asia. Minä toivon, että tässä suunnassa Euroopassa lainsäädäntöhankkeet menevät eteenpäin, kuten ovat menneet nytkin, viitaten tietojenvaihtosopimuksia ja tietojen vaihdon avoimuutta edistävään lainsäädäntöön, ja toivon, että tämä kehitys jatkuu. Suomi on siis kärkimaa avoimuudessa ja tietojensaannissa ja sitä kautta myöskin verovarojen keräämisessä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt tässä vaiheessa otamme muutaman listapuheenvuoron, ja debattia voidaan tarpeen mukaan jatkaa myöhemmin.

17.28 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Hallintarekisteröinti on Euroopassa yleisesti käytössä. EU-asetus sallii pörssiyhtiön laskea osakkeitaan liikkeeseen muuallakin kuin kotimaansa arvopaperikeskuksessa, niin illan hämärässä kuin päivänpaisteessakin.

Tämä EU-asetus on ollut Suomen osalta voimassa jo vuodesta 2014 lähtien. Asiassa aktiivinen oli silloinen valtiovarainministeri ja sosiaalidemokraattien puheenjohtaja Jutta Urpilainen. Suomalaiset europarlamentaarikot saivat neuvoteltua poikkeuksen, kuten täällä on todettu, joka mahdollistaa jäsenvaltion pitämään kiellettyä hallintarekisterin omassa maassaan. [Antti Rinne: Olisit kuunnellut koko puheen!]

Perussuomalaiset ovat tyytyväisiä saavuttamaansa neuvotteluratkaisuun hallintarekisteriasiaassa. Suomessa asuvilla ulkomailla hallintarekisterin kautta sijoittaville lätkäistään ankara — niin kuin valtiovarainministeri sanoi — 50 prosentin ennakonpidätys, jos osakkeiden omistustiedot eivät ole käytettävissä. Sosiaalidemokraatit ovat pitäneet tätä perussuomalaisten neuvottelemaa 50 prosentin ennakonpidätystä merkityksettömänä. Voi olla, että sosialistille 50 prosentin ennakonpidätys ei ole riittävästi, mutta meille muille se on kova. Jos ilmoitusta ei tee, keppinä on siis tämä korkeampi veroaste. Kova ennakkovero tekee ulkomaisen hallintarekisterin käytön täysin kannattamattomaksi, ja verotulot tulevat suoraan Suomen valtiolle.

Arvoisa puhemies! Toisin kuin oli Stubbin alkuperäisessä esityksessä vuonna 2015, jota silloin puheenjohtaja Soini kutsui hämärärekisteriksi, hallintarekisteröinti on Suomessa jatkossakin kiellettyä. Tämä oli ja on perussuomalaisten ehdoton vaatimus.

Aiemmin esillä ollut lähdevero ennakonpidätyksen sijaan olisi aiheuttanut vaikeuksia pääomamarkkinoille ja elinkeinoelämälle, sillä se olisi koskenut myös suomalaisten yritysten ulkomaisia omistajia.

Hallituksen esityksessä ei ole porsaanreikiä, jotka mahdollistaisivat hallintarekisteröinnin kiellon kiertämisen ulkomaiden kautta. Veroviranomaisten automaattinen tietojenvaihto on jo vähentänyt ratkaisevasti suomalaisilta ulkomaisten sijoitusten salaamismahdollisuuksia — viittaan tällä muun muassa Ylen uutiseen 14. helmikuuta 2017. Pian tulevan automaattisen tietojenvaihdon laajentumisen myötä pankkien on tunnettava ja tunnistettava asiakkansa ja heidän kotimaansa.

Mahdolliset yritykset rajoittaa sitovan EU-säännöksen soveltamista katsottaisiin todennäköisesti EU-oikeuden vastaisiksi. Suomalaisilla yhtiöillä on vuodesta 2014 ollut valinta-oikeus laskea osakkeitaan liikkeeseen muuallakin kuin kotimaansa arvopaperikeskuksessa. Tämä tilanne ei muutu mitenkään, vaikka tämä hallituksen esitys ei tulisi voimaan.

Sosiaalidemokraattinen retoriikka arvo-osuusjärjestelmästä on ollut yhtä värikästä kuin sosialistien vappupallot. Kerrataanpa hieman: Edustaja Urpilainen oli aktiivinen, kun Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

melle neuvoteltiin tämä EU-asetus hallintarekisteristä vuonna 2014. Silti suomalaiset yritykset eivät ole käyttäneet mahdollisuuttaan laskea liikkeelle osakkeitaan ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa. Jotta näin on myös jatkossa, tunnistamattomiksi jääville osakkeille lätkeistään ankara 50 prosentin ennakonpidätys. Vero menee suoraan Suomen valtiolle, sillä osakkeiden kotimaa kyllä saadaan tietää. Lisäksi automaattinen tietojenvaihto laajenee ja parantaa oleellisesti tilannetta.

Arvoisa puhemies! Oppositiopuheet sikseen. Totuus on, että "hallituksen esityksessä ehdotettu kansallinen lainsäädäntö ei lisää mahdollisuuksia veronkiertoon", kuten valtiovarainministeriön lainsäädäntöneuvos Armi Taipale kirjoittaa. EU-asetuksen vuoksi tehtävät lakimuutokset tekevät ulkomaisen hallintarekisteröinnin nykyistä kannattamattomammaksi.

Näistäkin lähtökohdista edustaja Turusen tänään tekemät lausumaesitykset ovat erittäin kannatettavia.

Ja täytyy vielä sosiaalidemokraattien suuntaan sanoa, että, kuten edustaja Harakka tänään sanoi, tämä ponsien kokonaisuus "dramaattisesti muuttaa" tätä lakiesitystä. Ja se muuttaa sitä paremmaksi ja hyväksyttäväksi.

17.33 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, minä haluan nyt vielä kerran uudelleen edustaja Elolle ja kaikille tässä salissa todeta sen, että tämä asiakokonaisuus, arvopaperiasetus, oli ministeri Vapaavuoren vastuulla aina tuonne elo—syyskuuhun vuoteen 2014 asti. Ei ole millään tavalla ollut vastuuministerinä eikä innokkaana ajamassa valtiovarainministeri Urpilainen tätä asiaa, niin että ei nyt puhuta puolilotuoksia näitten asioitten ympärillä.

Tosiasia on se, että sosiaalidemokraatit ovat vastustaneet kaikissa tilanteissa semmoista hallintarekisteröinnin mallia Suomeen tai Suomen ulkopuolella käytettäväksi, joka vähentää avoimuutta, vähentää yleisöjulkisuutta, ja näitten asioitten puolesta tässä on kamppailut sekä valtiovarainministeri Urpilainen että Rinne.

17.34 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos puhutaan EU:n tasolla tehtävistä päätöksistä ja tästä asetuksesta, niin fakta on myöskin se, että edellinen hallitus oli se, joka neuvotteli asetukseen tämän poikkeuksen, koska se halusi säilyttää ja mahdollistaa suoran omistuksen säilyttämisen Suomessa.

Tämä hallitus on se, joka ei uskalla pitää kiinni Suomen tulkinnasta niin, että suoran omistuksen vaatimus ulotetaan myöskin ulkomailla sijaitseviin arvopaperikeskuksiin, niin kuin esimerkiksi Norja on tehnyt. Tämä hallitus on se, joka menee EU:n selän taakse, kun edellinen hallitus oli se, joka uskalsi myöskin EU:n suuntaan neuvotella Suomen edun mukaisia poikkeuksia.

17.34 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän hellyttävänä, että edustaja Andersson haluaa puolustaa nykyistä Helsingin pormestaria Jan Vapaavuorta ja ilmeisesti nyt tässä sitten vähemmän aktiivisia Jutta Urpilaista ja Antti Rinnettä. Täytyy sanoa, että edustaja Rinne täällä aikaisemmin kommentoi, että nämä ponnet vähän niin kuin parantavat tätä esitystä. Seuraavaksi hän kommentoi, että nämä ponnet jonkin verran parantavat tätä esitystä. Ehkä kohta hän jo myöntää seuraavassa puheenvuorossa saman kuin edustaja Harakka, että ne "dramaattisesti muuttavat" tätä lakiesitystä — ja niin kuin totesin, dramaattisesti paremmaksi ja hyväksyttäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Vuonna 2014, Stubbin aikana vuonna 2015, esitettiin, että myös Suomessa suomalaisille tulisi hallintarekisteröinti mahdolliseksi. Perussuomalaiset ovat saaneet tässä hallituksessa aikaan sen, mitä te ette saaneet aikaan, että se ei tule suomalaisille. Se nyt on ainakin selvä, ja voisitte siitä vaikkapa kiitoksen lausua.

17.35 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Johan tässä on useampia puheen-
vuoroja asian tiimoilta tänä iltanakin käytetty.

Tuohon, kuinka dramaattisesti muuttaa: Se todellakin muuttaa. Nämä ponnet ovat aivan erinomaisia. Oikeastaan yhdyn tässä opposition kritiikkiin siinä mielessä, että nämähän olisi voinut prosessissa aikanaan sisälle luoda, mutta nämä hyvät asiat syntyvät hiljakseen hyvän keskustelun kautta, ja olemme tähän nyt päätyneet, ja asia on käsillä. Eli täällä edustaja Turunen esitti hyvät ponnet, ja kannatan niitä lämpimästi tähän mukaan eli muutosta tähän kakkoskohtaan eli toteutumistavan osalta mutta sitten myös sitä, että me otimme mukaan tähän lainsäädäntöön ja tutkimme tämän listaamattomien yritysten osuuden. Kumminkin muutokset ovat erinomaisia.

Täällä aikaisemmin myös Harri Jaskari on esittänyt lausuman ennakonpidätyksestä ja sen suunnasta. Ennakonpidätys puree paljon paremmin kuin lähdeveropohja, ja löydetään sieltä hallintarekisterin takaa näitä suomalaisia sijoittajia, jotka todennäköisimmin myös asuvat Suomessa. Malli toimii silloinkin, kun yhtiö on valinnut suomalaisen arvopaperikeskuksen, piilottautuu suomalaisen hallintarekisterin taakse, ja silloin, kun pörssiyhtiö valitsee ulkomaisen arvopaperikeskuksen EU-asetukseen tulevan oikeuden myötä. Vero pidätetään pörssiyhtiön osingonmaksuhetkellä. Selkeä asia.

Kaikkienensa tähän problemaan: Meillä on Suomessa hieno järjestelmä, hyvä järjestelmä, ja Suomen pörssin omistuksen yleisöjulkisuusjärjestelmä on kansainvälisesti poikkeuksellinen. Pohdin tuota, kun keskusteltiin siitä, mihinkä suuntaan on EU menossa ja mihinkä Suomi. Suomihan itse pyrki näillä omilla toimillaan ja edustaja Essayahin mukana siihen, että EU olisi mennyt Suomen suuntaan. Saatiin kumminkin poikkeus Suomessa sijoitettaville pörssiosakkeille ja pörssiyhtiöiden toiminnalle, niin että meillä on oma, avoin järjestelmä Suomessa.

EU:ssa on hyvin tiukka yksityisyydensuoja, ja myös se, että siellä on oikeastaan ainoastaan tämä liputusjärjestelmä: jos osakkeiden osuus muuttuu 5 prosenttia suuntaan tai toiseen, niin silloin vaaditaan säädöksiä. Mutta tämän vuoden alusta on tullut voimaan tämä veroviranomaisten automaattinen tietojenvaihto, joka on merkittävästi parantunut tämän vuoden alusta lukien. Sillä saadaan tietoa myös hallintarekisterin takaa.

Tässä aika paljon puhuttiin rikollisesta toiminnasta ja siihen liittyvästä harmaasta taloudesta. Se on todellakin rikoksien takana. 55 maata on jo allekirjoittanut tämän verosopimuksen. Mutta sitten tämä rikollinen toiminta: meillä on tälläkin hetkellä, edelleen, niin, että viranomaisten tietojensaanti ulkomailla perustuu nykyisinkin kansainvälisiin sopimuksiin, EU:n sääntelyyn ja oikeusapupyyntöihin, niin että löydetään tietoja kyllä sitä kautta, mutta se on työläämpää, kuten on todettu. Lisäksi on tämä PEP-järjestelmä meillä menossa ja sitten rahanpesulainsäädäntö, millä tähän keinotteluun ja näihin opposition mainitsemiin erilaisiin rikollisiin toimintoihin voidaan vaikuttaa. EU on siinä kehittynyt tämän vuoden aikana, se on todettava.

Tähän hallintarekisterin yleisöjulkisuuteen: Se on ehkä problemallisempaa, niin kuin tuossa aikaisemminkin totesin, että siellä on vahva yksityisyydensuoja. Sen eteen meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

täytyy myös tehdä vahvasti töitä, ja sen takia nämä ponnet ovat olemassa, että myös tähän paneudutaan ja laitetaan hallitus työskentelemään.

Tässä on kysytty siitä, kuinka vahva ponsi voi olla. Sehän on eduskunnan osoitus hallitukselle, että teette näin. Siinä täytyy olla kovat perustelut hallituksella, jos ei niin toimita kuin eduskunta on edellyttänyt. [Kaj Turunen: Juuri näin!] Siinä on kova selvitys ja selitys, jos hallitus ei mene siihen suuntaan, mitä eduskunta on edellyttänyt, ja senhän takia näitä tehdään. Tämä on vähän erilainen ponsi kuin kunnan hallinnossa. Älkää verratko siihen. Se on vähän kuin toivomusponsi, jos kunnanvaltuustossa asetetaan ponsi. Tämä on toisenlainen foorumi, missä me nyt olemme, ja puhumme samalla nimellä olevasta asiasta. [Kaj Turunen: Hyvä puhe, asiantunteva!]

17.40 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa puhemies! Viime viikolla tätä hallintarekisteriä vietiin eteenpäin illan viimeisinä tunteina. Ilolla kyllä tervehdin sitä ratkaisua, että asia saatiin näin päivänvaloon. Tämä keskustelu on osoittautunut hyödylliseksi varmasti myös kansalaisten näkökulmasta.

Tällä esityksellä sallitaan suomalaisille ulkomaisten hallintarekisterien käyttö. Niin kuin asiantuntijoilta ja viranomaisilta on kuultu, tämä ratkaisu ei turvaa osakeomistusten riittävää yleisöjulkisuutta tai tiedonsaantia. Oli kyllä havaittava, että edeltävällä puhujalla, edustaja Pirttilahdella, oli jäänyt kotiläksyt tekemättä. Nimittäin poliisin lausunnosta on suoraan luettavissa: "Arvioinnin kohteena oleva esitys sisältää nykymuodossaan perustelun vaaran siitä, että ehdotettu mahdollisuus moniportaiseen ja hajautettuun säilytykseen avaa rikoksentekeijöille nykyistä turvattumpia kanavia esimerkiksi laajamittaiseen rahanpesuun ja rikoshyödyn piilottamiseen." Eli eivät nämä asiat ja nämä huolet ihan opposition omia keksintöjä ole.

Kysymys on siitä, haluammeko huolehtia omistamisen julkisuudesta ja verottajan tiedonsaannista. Kysymys ei ole siitä, että EU pakottaisi meidät hallintarekistereihin tai että emme voi säätää ulkomaita koskevia lakeja. Viime kuussa hyväksyttiin osakkaiden oikeuksia koskeva direktiivimuutos, jolla annettiin yhtiöille oikeus tunnistaa kaikki osakkaansa, myös hallintarekisterin takana piilottelevat. Ja direktiivi kyllä tukee pyrkimyksiä läpinäkyvyyden lisäämiseksi, kun sitten meillä Suomessa tämän hallintarekisterin myötä mennään päinvastaiseen suuntaan ja, kuten edustaja Pietikäinen on tänään parlamentissa todennut, meillä kavennetaan näitä tiedonsaannin mahdollisuuksia. Sen vuoksi olen edelleen tämänkin keskustelun jälkeen sitä mieltä, että paras tapa ja ratkaisu olisi ollut, että tämä esitys olisi vedetty pois ja valmisteltu uudelleen.

17.42 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että tähän talousvaliokunnan mietintöön sisältyvien kolmen lausumaehdotuksen pääasiallinen sisältö ja henki toteutuvat mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti. Siten veronkierron edellytyksiä saadaan tilkittyä. Tässä mietinnön ensimmäisessä lausumaehdotuksessa mainittu lähdeveroprosentti on nyt täsmentymässä ennakonpidätykseksi ja sen arvo tarkentumassa 50 prosentiksi, millä turvataan rehellisten veronmaksajien etu. Nimenomaan tämä korkea ennakonpidätysprosentti on se uhka, joka muodostaa korkean esteen veronkierrolle. Rehelliset omistajat selviävät jatkossakin normaalilla osinkoverolla.

Kuten edustaja Elo totesi, automaattisen tietojenvaihdon laajenemisen myötä osakkeiden säilyttäjän tulee tuntea ja tunnistaa asiakkaansa. Säilyttäjällä on tällöin tieto asiakkaan verotuksellisesta asuinvaltiosta, ja juuri siihen lausumaehdotuksen mukainen 50 prosentin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

ennakonpidätys perustuu. Vastaava toteutus lähdeveroa käyttäen olisi ongelmallinen, koska se kohdistuisi ennen kaikkea ulkomaisiin omistajiin ja aiheuttaisi ongelmia lähdeveron palautusten osalta. Näin ollen lausumaehdotuksen mukainen toteutustapa on huomattavasti järkevämpi, mutta silti se toteuttaa talousvaliokunnan mietinnön hengen erittäin hyvin.

Edustaja Turusen tänään esittämät kaksi lausumaa parantavat edelleen omistustietojen julkisen saatavuuden edellytyksiä sekä estävät verokeinottelun suomalaisen listaamattoman osakeyhtiön liittämisellä ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Varsinkin tämä listaamattomia yhtiöitä koskeva lausuma on verotuksen yhdenvertaisuuden kannalta hyvin merkittävä ja tukkii julkisessa keskustelussa esiin nousseita porsaanreikäepäilyjä. Tätähän oppositiokin on tänään täällä kilvan kiitelty.

Näiden muutosten ja tarkennusten myötä ulkomaisen hallintarekisterin käyttö suomalaisten osakeyhtiöiden osakkeiden säilyttämiseksi muuttuu aiempaaakin epätodennäköisemmäksi ja kannattamattommaksi, kun omistaja on Suomessa verovelvollinen.

17.45 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Mielenkiintoista keskustelua ja värikästä keskustelua. Oikein täytyy sanoa, että ei ole kyllä tullut mieleenkään nukahtaa, kylä sanan peistä on sen verran vilkkaasti heilutettu.

Nyt ihan ensimmäiseksi haluan todeta, että toivotaan, että tästä kunnialla selvitään, sillä kyllä näitten ponsien muuttamisen yhteydessä saattaa olla nyt sellainen ristiriita, että puhemies joutuu pohtimaan, onko Turusen 1. lausumaehdotus esityksen ja mietinnön kanssa ristiriidassa, kun listautumattomia yhtiöitä ei ole siis suljettu pois esityksessä. Onko nyt käynytkin näin ikävästi, että tässä kohtaa 1. lausuma on ristiriidassa sen kanssa, missä nyt halutaan listautumattomat pois, kun se on edelleen esityksessä mukana, niin että niitä ei ole suljettu pois? Mutta tämä varmaan sitten... [Kaj Turunen: Ei kun se on eri laissa, osakeyhtiölaissa voidaan tehdä se!] — No, kunhan nyt toin esille, että tässä tämmöinen pieni terminologian kysymys on. [Kaj Turunen: Jos olisit kysynyt minulta, niin olisin aikaisemmin voinut tähän kommentoida!]

Kuitenkin voidaan todeta, kun näitä tietoja on annettu, kuinka velvoittavaa se on. Edellytetään, tai kerrotaan meille täällä, että on pakko antaa tietoja, näillä pankkiiriliikkeillä on oikeus saada niitä tietoja. Ne ovat kaksi ihan eri asiaa, ja minua kiinnostaa se yksi perustavaa laatua oleva seikka, kun en tunne tätä direktiiviä niin perusteellisesti, [Mauri Pekkari: Asetusta!] — anteeksi, asetusta — että mitä jos tätä ei noudateta. Minkälaisia sanktioita siinä kohtaa on näillä toimijoilla? Sen kysymyksen toivottavasti valiokunnan puheenjohtaja osaa minulle paremmin kertoa.

17.47 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Se, mikä tässä keskustelussa edelleen hämentää, on ne ristiriitaiset viestit, mitä tulee hallituksen suunnasta, jotka eivät lisää luottamusta siihen, että tässä tosiaankin päädyttäisiin sellaiseen ratkaisuun, joka myöskin tyydyttäisi oppositiota ja jonka kautta puututtaisiin kaikkiin niihin ongelmiin, jotka tähän liittyvät. Yksi hallituspuolue haluaa antaa kuvaa siitä, että tähän esitykseen ei sisälly minkäänlaisia ongelmia, koska ei liity minkäänlaisia ongelmia siihen, että omistajat käyttävät hallintarekisteriä osakeomistusten hallinnoimiseksi. Toinen hallituspuolue taas on tehnyt kovasti työtä saadakseen luotua sellaisia lausumaesityksiä, joilla nimenomaisesti halutaan puuttua epäkohtiin, jotka liittyvät hallintarekisterin käytön helpottamiseen, eli selvästi näkee, että tähän liittyy epäkohtia ja mahdollisia riskejä, joihin pitää puuttua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Toinen ristiriita on se, että vastuussa oleva ministeri tässä sanoo, että kaikki on tehty, mikä on voitavissa. Siitä huolimatta meillä on nyt täällä pitkä liuta erinäisiä lausumia, jotka velvoittaisivat hallitusta valmistelemaan aika paljonkin lakiesityksiä, joiden kautta sitten puututtaisiin osakeomistusten avoimuuteen ja esimerkiksi siihen, että suoraan jätettäisiin pois listaamattomia yhtiöitä tämän järjestelmän piiristä, mikä siis tosiaankin edelleen sisältyy tähän esitykseen. Nämä ristiriidat eivät herätä minussa luottamusta sen suhteen, että tämä kokonaisuus olisi hallituksen hanskassa.

Edelleen esitän kysymyksen: miksi meillä ei ole täällä esityksiä näistä korjaavista toimenpiteistä? [Kaj Turunen: Kyllä ne tulee!] Miksi täällä ei ole esitystä ennakonpidätyksestä, julkisesta reaaliaikaisesta omistajarekisteristä, miksi ei ole esitystä suomalaisten velvoittamisesta suoraan omistukseen tai näiden listaamattomien yhtiöiden pois jättämiseen, kun hallituksella on ollut vuosi [Puhemies koputtaa] aikaa valmistella juurikin näitä esityksiä?

17.49 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Annan jälleen käyttäytymisselityksen, miksi olen täällä äänessä. Kun joskus aikaisemmin keskusteltiin energiasta, eräästä energiaan liittyvästä tärkeästä uudistushankkeesta, olin ollut sen valmistelussa mukana aikaisemmin, käytn siitä syystä puheenvuoron. Tämä asia oli viime vaalikaudella, niin kuin täällä edustaja Harakka viimeksi tänä päivänä kertoi, silloisen talousvaliokunnan käsittelyssä, ja olin itse kirjoittamassa suorastaan sitä lausuntoa, minkä silloinen talousvaliokunta antoi, ja se lausunto meni EU-ministerivaliokuntaan, josta EU-ministerivaliokunnan kanta oli se viesti ja terveinen, jolla Suomen ministerit neuvottelivat Brysselissä. Ylipäänsä, kun ministeri antaa jonkun esityksen, EU-säädöstöön kuuluvan esityksen, se on ministerin esitys mutta viime kädessä koko se kaikki muukin hallitus, valtioneuvosto, kantaa siitä vastuun, koska se esitys tänne tullessaan on valtioneuvoston esitys eikä yksittäisen ministerin esitys.

Yksi yksityiskohta liittyy listaamattomiin yrityksiin. On varmaan ihan hyvä, että tällainen ponsi tässä nyt sitten huomenna hyväksyttäisiin. Mutta sitä mahdollisuutta, mikä poraanreikä siinä tukitaan, kuvaisin suurin piirtein sillä tavalla, että todennäköisyys, että suomalainen yritys, listaamaton yritys, menisi Ranskaan ja lähtisi siellä sikäläiseen arvopaperikeskukseen ja lähtisi hakemaan listaamattomalle yritykselle sieltä Ranskasta rahaa sikäläisessä arvopaperijärjestelmässä, se todennäköisyys, että suomalainen listaamaton niin tekisi, on yhtä pieni kuin että M. Pekkarisesta tulisi joku päivä Yhdysvaltain presidentti. Suurin piirtein samaa luokkaa se kaiken kaikkienensa on. [Harri Jaskari: Se taas on aika todennäköistä!] Ei nyt kovin suuri kuitenkaan ole tuo todennäköisyys.

Arvoisa puhemies! Lueskelin viikonlopun aikaan yhteenvetoa siitä, mitä lehdistössä kerrottiin hallintarekisteristä — huomaatte, ei sillä otsikolla olevasta asiasta, mikä on nyt käsittelyn pohjana, vaan siitä, mitä kirjoitettiin hallintarekisteristä. Monet arvovaltaisetkin lehdet päätoimittajaa myöten kirjoittivat, kuinka eduskunta on tekemässä nyt hallituspuolueiden toimesta huonon ratkaisun, joka on toista suuntaa edustava kuin on se suunta, mihinkä EU:ssa ollaan menossa, tai että Suomessa ollaan ottamassa hallintarekisteri käyttöön. Eilen aamulla Yleisradiossa, jota ei saa arvostella enkä arvostele, en tietystikään, välitettiin samaa viestiä, hyökättiin nyt tässä nimeltä mainitsemattoman puolueen kimppuun ja kerrottiin, kuinka se teki takinkäännöksen vastustaessaan vielä vuonna 2015 tätä esitystä ja nyt sitten kannattaa tätä esitystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Mitä yritän tällä sanoa? Kyllä, jos ei muuta eduskunnan varapuhemiehen tehtävänä ole, niin on ainakin se, että yrittää kertoa edes ne faktat istunnossakin esille, mitkä tähän asiaan liittyvät. Se fakta on nyt vain se, että tämä esitys ei ole sama kuin silloisen ministeri Stubbin allekirjoittamana tänne tullut hallituksen yhteinen esitys, ei ole. [Johanna Ojala-Niemelä: Kuka on väittänyt?] — Vielä edellisen viikon istunnossa täällä suurin piirtein siltä ilmansuunnalta väitettiin, että hallintarekisteri on tulossa Suomeen. Ei ole tulossa, ei ole tulossa. Edes tämän uuden esityksen, jota nyt käsitellään, nimessä ei puhuta mistään hallintarekisteristä. Sellainen ei Suomeen tule.

Suomalaisen yrityksen Suomessa liikkeelle laskemat osakkeet on kirjattava suomalaisen arvo-osuusjärjestelmään henkilökohtaiselle, ei yksilöeriteltylle vaan henkilökohtaiselle, arvo-osuustilille. Siinä on muuten käsite-ero, yksilöeritelty ja henkilökohtainen arvo-osuustili. Yksilöeritelty voi pitää sisällään, esimerkiksi englantilainen Barclays voi omistaa vaikka tuhannen osakkeenomistajan osakkeita ja kuitenkin brittiläisessä arvo-osuushallintarekisterissä ne on kaikki kirjattu Barclaysin nimeen eikä ollenkaan yksittäisten tuhannen omistajan nimeen ja niin poispäin. Suomeen ei tule hallintarekisteriä. Se on fakta, jonka tässä salissa nyt varsinkin ne edustajat, te, arvoisat edustajat, jotka olette täällä paikalla, kaikki tämän tiedätte, ettekä kukaan teistä tällä hetkellä tätä väitä. Mutta tässä salissakin vielä muutama aika sitten puhuttiin siihen tapaan, että ikään kuin hallintarekisteri tulisi nyt Suomeen.

Toinen väite, mikä kerta toisensa jälkeen tulee: no niin, sitten nyt se, meneekö Euroopan unioni toiseen suuntaan. Euroopan unioni säätämällä tällaisesta asetuksesta menee väärään suuntaan. Jos me olisimme saaneet edellisen vaalikauden talousvaliokunnan ja, ymmärrän näin, koko eduskunnan tämänhetkisenkin asenne- ja mielipideilmaston valossa tehdä ratkaisut koko Euroopan unionissa, emme tämmöistä asetusta olisi säätäneet vaan olisimme säätäneet kutakuinkin sellaisen järjestelmän kuin meillä Suomessa on. Mutta emme me nyt vaan mitään voi sille, että se asetus tuli 2014 voimaan.

Edustaja Andersson, olette oikeassa, että siinä asetuksessa on Suomi-poikkeus. Mutta se Suomi-poikkeus koskee sitä, että Suomen ei tarvitse Suomessa ottaa käyttöön hallintarekisteriä. Mutta edustaja Andersson, te ette ole kyennyt täällä minun mielestäni kertomaan, millä tavalla te voitte perustella, että se Suomi-poikkeus koskisi myöskin sitä, että suomalainen yritys ei voisi laskea liikkeelle muun Euroopan maan, vaikkapa Ranskan, järjestelmässä osakkeita ja siellä asiat hoitaa sikäläisen lainsäädännön mukaisessa järjestelmässä ja sikäläisessä arvopaperikeskuksessa ja sikäläisen hallintarekisterin kautta. Me emme valitettavasti — valitettavasti ja valitettavasti — voi kieltää sitä, etteikö suomalainen yritys voisi mennä ulkomaille. Itse asiassa koko tämän asetuksen toinen tärkeä tukijalka onkin tässä — se huono tukijalka, mutta se nyt vaan säädettiin — eikä siellä ole sellaista poikkeusta.

Sivumennen sanoen: Jos tämä Suomi-poikkeus koskisi myös kieltä mennä ulkomaille, kysyn: mitä tästä asetuksesta Suomeen jäisi jäljelle? Ei mitään. Koko asetusta ja mitään siitä ei sen jälkeen Suomessa itse asiassa tarvitsisi hyväksyäkään, koska nämä ovat ne kaksi olennaista asiaa. Sen toimivaltaisen viranomaisen määrittely, mistä laki puhuu, on kolmas asia, mutta mihin sitä toimivaltaista viranomaista tarvittaisiin sen jälkeen jos Suomeen ei otettaisi käyttöön ollenkaan tätä Euroopan unionin asetusta tästä asiasta? Näin kuvaisin tämän.

Kun olin epävarma vielä joitakin aikoja sitten, että onko niin, että koskeeko sittenkin tämä Suomi-poikkeama myös suomalaisten yritysten menoa ulkomaille, luin alan kuuden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

johtavan yliopistojuristin lausunnot tästä asiasta: yksikään heistä ei ollut sitä mieltä, että Suomi-poikkeus koskee mahdollisuutta kieltää suomalaisten yritysten maailmalle menon ja suomalaisten kansalaisten omistuksen niissä suomalaisissa yrityksissä, jotka ovat tuonne maailmalle menneet. Nyt toivonkin, ja oikeastaan hyvän lainsäädännön pelisääntöjen kannalta olisi erittäin arvokasta, että se tuotaisiin esiin, jos täällä on edustajia, jotka voivat tukeutua johonkin juridiseen dokumenttiin, joka sanoo, että "kyllä vain, voidaan kieltää". Minä luin myöskin oikeusministeriön lausunnon tästä asiasta erittäin tarkkaan, eikä sekään tulkitse niin, että Suomi-poikkeus koskisi suomalaisten yritysten ja suomalaisten sijoittajien menemistä maailmalle.

Arvoisa puhemies! Vähän poikkeuksellisesti todellakin halusin nämä seikat tuoda esille.

Mitä vielä tulee nyt sitten siihen, mikä meno Euroopassa on: Täällä on erinomaisesti monessa puheenvuorossa tuotu esille tämä tietojenvaihtojärjestely, joka lähti muuten OECD:stä liikkeelle ja jonka Euroopan unioni osaltaan on kuitannut ja joka nyt taitaa olla 55 tai 56 maassa. Tämän vuoden 2017 lopulla ensimmäisen kerran Suomen verottaja saa kaikista Euroopan unionin maista paitsi Itävallasta — Itävalta ei ole järjestelmässä vielä mukana — tiedot niistä suomalaisista yrityksistä ulkomailla, jotka ovat maksaneet osinkoa Suomessa asuvalle kansalaiselle. Ihan tasan tarkasti määritellen se menee tällä tavalla. Ja vaikkapa Ranskassa se menee sillä tavalla, että vaikkapa esimerkiksi Lyon Credit Bankilta suomalainen yritys saa tietoon, ketkä ovat ne kansalaiset, jotka omistavat jotain suomalaista yritystä siellä vaikkapa nyt Ranskassa, ja tämän yrityksen kautta tiedot menevät Ranskan viranomaisille ja Ranskan viranomaisten kautta tulevat Suomen verottajalle. Kaiketi näin tämä asioiden kulku taitaa kulkea.

Kun tämä on uusi järjestelmä ja tähän voi liittyä näitä aukkoja, niin siltä varalta, että se ei välttämättä ole niin hirveän vedenpitävä tässä alkuvaiheessa — ja yhdellä kertaa kuittaan — on hyvä, että nämä erilaiset ponnet täällä nyt hyväksytään, koska ne kertovat siitä samasta tahtotilasta: Suomi — ensin oli ajatus, että tällä lähdeverolla tai nyt sitten tällä ennakoperintäjärjestelyllä — kuitenkin tarttuu niihin, jotka eivät ole rehellisiä ja kerro, että minä omistan tuossa tai tuossa maassa yritystä, josta saan osinkoa näin ja näin paljon tai myyntivoittoja näin ja näin paljon. Siltä varalta, että tällaisia ei niin hirveän rehellisiä on ja että tämä tietojenvaihtojärjestelmä ei toimi, on hyvä, että nämä ponnet ovat olemassa.

18.00 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Vastaan suoraan edustaja, puhemies Pekkarisen pitämään puheenvuoroon. Se ratkaisumalli, mitä oppositio on ajanut tässä, ei ole sellainen, missä estettäisiin yrityksiä laskemasta liikkeelle arvopapereita ulkomaille, emmekä me ole myöskään asettaneet sellaista lainsäädäntöä, joka jollain tavalla velvoittaisi ulkomaalaisia viranomaisia ryhtymään tietyn tyyppisiin lainsäädäntötoimiin. Se on tietenkin mahdotonta.

Ne ratkaisut, joiden puolesta oppositio tässä on puhunut, ovat ensinnäkin sellaisia malleja, joissa velvoitetaan suomalaisia sijoittajia omistamaan suoraan esimerkiksi sanktion uhalla myöskin silloin, kun käytetään ulkomailla sijaitsevia arvopaperikeskuksia. Toiseksi olemme myöskin peräänkuuluttaneet ratkaisuja, joilla velvoitetaan suomalaisia yrityksiä — huom., velvoitetaan — tunnistamaan kaikki omistajansa suoraan. Esimerkiksi Norja on tulkinnut juuri tätä EU-asetuksen poikkeusta sellaisella tavalla, että on ulotettu tämä suoran omistamisen malli myöskin ulkomailla sijaitseviin arvopaperikeskuksiin norjalaisten omistajien ja yritysten osalta. Sen lisäksi oppositio on myöskin peräänkuuluttanut reaaliaikaista ja julkista omistajarekisteriä siitä syystä, että tämä automaattinen verotietojen vaih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

to veroviranomaisten välillä ei vielä takaa omistusten yleisöjulkisuutta, mikä on tämä toinen iso huolenaihe, joka liittyy tähän hallituksen esitykseen.

18.01 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Viitaten puhemies Pekkarisen, jolla oli todella hyvä puhe, puheeseen siitä, kuinka paljon oikeasti tiedetään tästä asiasta, mistä keskustellaan: kun tässä salissa vähän aikaa sitten puhuttiin jotain sellaista, jota ei ole edes esitetty, niin kuinka tämän salin ulkopuolella tästä asiasta tiedetään?

Kuvaavaa minun mielestäni on seuraava: Eilen illalla minä olin Savonlinnan kaupunginvaltuuston kokouksessa, joka oli sen valtuuston viimeinen kokous ja jossa sitten vähän ärhenneltiin. Ottamatta esille ajanpuutteen vuoksi, miksi ärhenneltiin, siellä puhui vasemmistoliiton pitkäaikainen valtuutettu, joka jää nyt pois valtuustosta, kymmeniä vuosia ollut politiikassa, kymmeniä vuosia ollut valtuutettuna. Koska valtuustosalin on julkinen tila, niin voin kertoa tämän. Hän puhui Sipilän hallituksen kaatamisesta mutta lisäsi siihen vielä, että kun niitä omistuksiakin piilotetaan sinne hallintolain taakse. Minä istuin siinä etupenkissä ja kysyin, että anteeksi, minkä lain taakse? Hallintolain, hän vastasi voimakkaasti. [Li Anderssonin välihuuto]

Tämä on esimerkki, tämä kertoo oikeasti siitä, miten tämä asia on sisäistetty. Kyllä minullakin on tässä mennyt useita kuukausia, ennen kuin tietää, mistä on kysymys. Tämä ei ole yksinkertainen asia. Se voidaan otsikoida helposti, sanoa jollakin kahdella kolmella sanalla, mutta näinhän tämä asia ei kuitenkaan ole.

Tämän arvopaperikeskuksen yksi tämmöisistä tärkeimmistä elementeistä, miksi tämä asetus on tehtykin: tämä on tehty EU:ssa sen vuoksi, että yrityksille annetaan oikeus valita arvopaperikeskus. Tämä on komission ajatus ollut tässä.

Haluaisin ottaa tässä esille kaksi asiaa oikeastaan. Toinen on tämä kirjeenvaihto komission kanssa, ja toinen asia on sitten nämä lausunnot.

Niin kuin minä tässä aiemmin päivällä kyllä sanoin jo, minä olen katsonut tähän hallituksen esitykseen annetut lausunnot erittäin tarkasti, jokaista pienintä pilkkua myöten, ja etsinyt sieltä vain yhtä asiaa: että minä saisin jostakin lausunnosta juridisen selkänöjan sille, että ei tarvitsisi tätä hallituksen esitystä hyväksyä. Minä olen vuoden istunut tämän asian päällä ja etsinyt sitä. Mutta valitettavasti se on niin kuin puhemies Pekkarinen sanoi: sitä ei ole löytenyt, ei oikeusministeriön lausunnoista, [Li Anderssonin välihuuto] ei poliisin, ei syyttäjän. Ja tämä on muodostunut ongelmaksi.

Jossain vaiheessa sitten tartuin siihen, että okei, tämä täytyy nyt sitten selvittää komissiosta. Olen käynyt kirjeenvaihtoa komission kanssa. Kysymykset, mitä olen esittänyt komissiolle: Edellyttääkö tämä asetus, arvopaperikeskusasetus, suomalaiselta lainsäädännöltä jotakin? Kieltääkö se jotakin? Komissio on vastannut käytännössä, että he eivät sano sitä, miten Suomen täytyy lainsäädäntö tehdä. Ja olen tulkinnut sen vastauksen niin, että jos komissio sanoo, ettei se sanele, miten Suomessa lainsäädäntö tehdään, me voimme tehdä sen sitten, miten haluamme. Tämä on ollut minun tulkintani.

Ja myös komission vastauksessa on se, että lopullisen ratkaisun tekee EU-tuomioistuin. Minulla on ollut valmiutta myös katsoa lopputulos EU-tuomioistuimesta. Mutta sen katsominen EU-tuomioistuimessa käytännössä olisi tarkoittanut sitä, että Suomessa yksi ainut arvopaperikeskus, joka täällä toimii, ei käytännössä olisi saanut toimilupaa. Tähän sakkomenettelyyn henkilökohtaisesti en niinkään usko. Se voi olla mahdollista, mutta se sakkomenettely on kyllä kuitenkin pitkä. Mutta täytyy muistaa, että asetus tuli voimaan jo 2014 ja me elämme vuotta 2017. Tämä sakkomenettelykin olisi ollut täysin mahdollista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

Edustaja Andersson tässä sanoi, että me voisimme tehdä lainsäädäntöä siten, että me rajoitamme suomalaisten sijoittajien käyttäytymistä ulkomailla. Minä olen yrittänyt tätä valaista kansanomaisella esimerkillä tähän alkoholinlainsäädäntöön viitaten, mutta totuus on kuitenkin se, että me emme voi suomalaisella lainsäädännöllä myöskään sijoittajia säädellä, jos he toimivat siinä maassa, jossain toisessa maassa, sen toisen maan lain mukaan. Emmekä pysty kyllä yrityksiäkään säätelämään esimerkiksi kieltämällä suomalaisia yrityksiä käyttämästä tietynlaista arvopaperikeskusta, kun tämä asetus lähtee nimenomaan siitä, että yrityksillä on oikeus valita arvopaperikeskuksensa.

Ja ihan lopuksi vielä tähän Norjaan: Minä sain Norjan lausunnon, miten Norja aikoo menetellä. Heillä on samanlainen systeemi kuin mikä meillä on nyt tässä. Olennainen ero Suomella ja Norjalla on EU-jäsenyys. Ja minä olen tämän aikaisemmin sanonut, että Norjaa ei koske pakottava EU-lainsäädäntö, koska he eivät ole jäseniä. EU-asetukset eivät pakota Norjaa. Ja sitten, kun tämän sanoin kerran tässä salissa, niin sieltä takaa kuului semmoinen, että joo joo, mutta Norjahan on Eta-jäsen. Mutta Eta-jäsenyys perustuu taas sopimuksiin. Heillä on tältä osin omat Eta-sopimuksensa, mutta se ei ole määräävää, kansallisen lainsäädännön yli menevää asetussääntelyä, joka tulee EU:sta. EU-jäsenyys on se ero, mikä on Suomen ja Norjan välinen ero. — Ugh.

18.08 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy sanoa, että tämä edustaja Turusen käyttämä esimerkki vasemmistoliiton paikallisaktiivin lausunnosta oli kyllä ala-arvoisin kommentti tämän koko keskustelun aikana. Voin luetella ties kuinka monta esimerkkiä perussuomalaisten eri kunnissa toimivien kunnallisyhteisöjen tai valtuutettujen erinäisistä lausunnoista eri asioihin, jotka eivät pidä lainkaan paikkaansa, mutta en tosiaankaan koe sitä minun asiakseni tässä salissa tai tällaisen käsittelyn yhteydessä tehdä enkä koe sitä ylipäätään asialliseksi. [Kaj Turusen välihuuto]

Mitä tulee edustaja Turusen kommenttiin siitä, että juridisesti mitään ei ole tehtävissä, niin sehän on mielenkiintoista ottaen huomioon, että se, [Kaj Turusen välihuuto] mitä me toivomme, että te juridisesti tässä tekisitte, on lakiesityksiä, mitä te ette ole tehneet siitä huolimatta, että teillä on ollut vuosi aikaa niitä tehdä. [Kaj Turusen välihuuto] Te olisitte voineet tuoda niitä ratkaisumalleja, joita olette tuonut nyt lausumien muodossa tänne lakiesityksenä käsiteltäväksi. [Puhemies koputtaa] Ja taas kerran tuli tämä sama ristiriita, että yhtäältä sanotaan, että tehdään, ja toisaalta, että ei voi.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja palaamme puhujalistaan.

18.10 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Kiitän varapuhemies Pekkarista syvällä kokemuksen rintaäänellä pidetystä puheenvuorosta. Olisitte voinut alussa sanoa, että antakaa, kun kerron tämän asian alle kymmenessä minuutissa — niinhän se meni. Ja samoin kiitän, totta kai, talousvaliokunnan puheenjohtaja Turusta hyvästä puheenvuorosta näin illan alkukuhämarissa. Tosin en ole yhtä kaino kuin varapuhemies Pekkarinen. Totean, että se, mitä hän sanoi viitaten nimenomaan perussuomalaisiin, että tämä hallituksen lakiesitys ei ole sama kuin se, mitä Stubb esitti vuonna 2015, pitää paikkansa. Siksi me emme tietenkään suhtaudu siihen samalla tavalla kuin suhtauduimme silloin Stubbin esitykseen. Tässä on varsinkin näiden ponsien myötä paljon parempi esitys kuin silloin.

Ja kyllä minuakin häiritsee se, että varsin monessa yhteydessä kuulee sekä kansalaisilta palautetta että jopa mediassa otsikoiden tasollakin, että hallitus hyväksyy hallintarekiste-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

rin. Tämähän ei pidä paikkaansa. [Li Andersson: Pitää paikkansa!] Täytyy sanoa, että vaikka nyt Yleisradiota ei ilmeisesti saa kritisoida, niin tätä se englanniksi sanottuna fake news, virheellinen uutisointi, kansalaiskeskusteluun aiheuttaa. Tosin täytyy sanoa, että kokemuksellani toriparlamenteista ei siellä hallintarekisteri ykkösasia ole, mutta kun oppositio riittävästi lietsoo tätä tietämättömyyttä erityisesti, niin kyllähän siitä isokin kysymys voi tulla.

Mutta oleellista on tosiaan tehdä tietäväksi se, että hallintarekisteriä ei Suomessa hyväksytä. Tehdään ehdot ja tietojen julkisuus niin koviksi, että tämä asia pysyy suomalaisten käsissä ja suomalaisten veronmaksajien puolella.

18.11 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän puhemies Pekkarista hyvästä puheenvuorosta ja erittelystä. Ja kiitän myös siitä työstä puhemiehen osalta, että hän teki tässä laajan selvitystyön, mikä on tässä esityksessä myös pohjana.

Tuossa kerkesi edustaja Myllykoski lähteä pois, mutta oli kysymys siitä, mitä se merkitsee sitten, jos Suomi ei ota käyttöön tätä asetusta. Ensimmäinen asiahan meillä on se, että meidän arvopaperikeskuksellamme ei ole toimilupaa. Meidän täytyy ensin ottaa uusi lainsäädäntö voimaan, ja sen jälkeen arvopaperikeskus Euroclear Finlandin täytyy hakea toimilupaa. Siihen on nyt tarkalleen tänä päivänä laskettuna noin 3,5 kuukautta. Eli lokakuun alkuun mennessä tulee olla lupa haettuna, ja tässä on vielä kesälomat välissä, ja menee varmaan joku päivä, kun tämäkin lainsäädäntö vahvistuu. Jos ei tehdä mitään, meillä ei ole Suomessa arvopaperikeskusta, suomeksi sanottuna.

Toinen asia on tietenkin, että kun asetusta ei oteta käyttöön Suomessa, tulee sanktiot. Ja niistä edustaja Mölsä pitikin erittäin hyvän puheenvuoron.

18.13 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Anderssonille: Ensinnäkin on hyvä, että täsmennätte sanomaanne niin, että ette väitä — niin kuin ainakin minä ymmärsin teidän väittäneen — että Suomi voisi kieltää sen, että suomalainen yritys voisi mennä esimerkiksi Ranskaan ja suorittaa siellä annin ja operoida siellä sikäläisen arvopaperikeskuksen kanssa. Nyt ymmärsin niin, että te tulkitsette, että Suomi-poikkeus ei suinkaan koske tätä — hyvä niin. Mutta sitten te sanotte, että laissa pitäisi säätää, että sen suomalaisen omistuksen, suomalaisen kansalaisen omistamisen vaikkapa nyt siellä Ranskassa, pitäisi olla suoraa omistusta ja että tuo Suomi-poikkeus koskisi tätä. Minä en löydä, eivätkä nuo asiantuntijat löydä, mistään sellaista mainintaa, että tuo Suomi-poikkeus liioin koskisi tätä. Ei siellä sellaista ole. Siellä asetuksessa sanotaan, että jokaisessa maassa pitää olla tarjolla yksilöeritelty ja yhteisöeritelty vaihtoehto. Ja yksilöeritellyn vaihtoehdon käsitesisältö ei ole sama kuin henkilökohtaisen arvo-osuustilin. Me emme löydä asetuksesta sellaista kohtaa, joka sanoo, että suomalainen voi mennä esimerkiksi Ranskaan vain silloin, kun hän siellä tekee sijoituksensa, joka näkyy ranskalaisella arvo-osuustilillä. Oikeastaan tekisikin mieli vielä kysyä edustaja Anderssonilta, että oletteko sitä mieltä, ihan oikeasti, että me voimme säätää, että suomalainen Ranskassa omistaessaan voi tehdä sen vain niin, että se näkyy Ranskassa henkilökohtaisella arvo-osuustilillä, vaikka Ranskassa sellaista ei ole — tai jos Saksassa sellaista ei tule, miten sen henkilökohtaisen arvo-osuustilin saa olemaan esimerkiksi Saksassa, kun sikäläinen järjestelmä ei sellaista tunne.

18.15 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin liittyen niihin huomioihin, joita tässä nyt on tuotu esille tämän toimilupa-ajankohdan osalta ja aikarajoitteisiin siltä osin: Oppositio on myöskin esittänyt, että Suomen viranomaiset ja hallitus voisivat osoittaa tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

män toimilupaviranomaisen ennen syyskuuta, ja tältä osin ei olisi tätä aikataulullista ongelmaa tai riskiä, ja muutoin tuoda sitten tämän kokonaisuuden valmisteltuna niin, että myöskin nämä muut ratkaisumallit, joita tässä nyt ajetaan, tuotaisiin lakiesitysten muodossa tähän.

Sitten, mitä tulee edustaja Pekkarisen esille nostamiin seikkoihin, niin se, miten tätä poikkeusta tulkitaan — tähän on tulkintakysymys. Tähän se kiteytyy: miten tämän asetuksen poikkeama tulkitaan? Siis esimerkiksi tämän yksilöerittelyn tilin osalta, kuinka suoraan omistusta voidaan tulkita, mitä pitää sisällään? Kyllä meidän mielestämme Suomen kannattaisi tässä pitää kiinni siitä mallista, mitä me olemme ajaneet — tai ainakin osa puolueista täällä — myöskin sisäisesti, kun puhutaan näistä ulkomaalaisista arvopaperikeskuksista, niin että me tosiaankin velvoitamme suomalaisia omistamaan suoraan suomalaisten yritysten osakkeita ja sitten myöskin suomalaisia yrityksiä tunnistamaan suomalaiset omistajansa suoraan. Tältä osin Norja — ja kyse ei ole siitä, onko Norja tämän asetuksen lainsäädäntövallan piirissä samalla tavalla kuin Suomi, vaan juuri siitä, miten Norjassa on tulkittu tämän poikkeuksen sisältö ja miten Suomi voisi siinä Norjasta ottaa mallia, jos me haluamme säilyttää tämän mallin samankaltaisuuden siihen verrattuna.

Sitten, mitä tulee edustaja Elon kommentteihin, niin toteanpa vain, että perussuomalaisten kanta tähän esitykseen on siis muuttunut myöskin siitä, mitä se oli viime vuoden loppupuolella, jolloin puhuttiin tismalleen samanlaisesta esityksestä [Puhemies koputtaa] kuin mitä nyt on käsittelyssä, minkä lisäksi on faktaa, että jos tämä esitys menee läpi, niin perussuomalaiset ovat sallineet hallintarekisterin käyttöä ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. Eli siltä osin ei ole mitään faktavirhettä.

18.17 Mauri Pekkarinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ihailen, kun ihmisellä on oikein vahva tahto, niin kuin edustaja Anderssonilla on. Mutta mahtaako se riittää? Jos on maa, jossa esimerkiksi ei ole lainkaan olemassa järjestelmää, jossa olisi henkilökohtainen arvo-osuustilijärjestelmä, jos on arvopaperikeskus, joka ei tunne lainkaan henkilökohtaista arvo-osuustiliä, josta saadaan tarkka tieto, kuka omistaa, mitä omistaa, kuinka paljon ja niin pois päin, niin miten tämä voi kieltää sitten suomalaisen omistamisen sellaisessa maassa? Käytännössäkö niin, että sellaisessa maassa suomalainen ei voi lainkaan omistaa? Jos näin kielletäisiin, minun ymmärtääkseni ja näitten asiantuntijoiden mielestä se on yksiselitteisesti vastoin tuon asetuksen sisältöä.

18.18 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Elo edellä, minäkin haluan kiittää varapuhemies Pekkarista hänen aiemmin pitämästään melko pitkästä ja erinomaisesta puheenvuorosta, jossa hän kuvasi todella hyvin ja laajasti tähän lakiesitykseen liittyviä yksityiskohtia ja muun muassa EU:n asetuksen meille lainsäätäjille asettamia reunaehdoja talousvaliokunnassa viime kaudella hankkimansa kokemuksen turvin. Varsinkaan emme voi puuttua täällä Suomen eduskunnassa muiden maiden lainsäädäntöön, vaikka sitäkin ilmeisesti täällä eräiden edustajien toimesta on haluttu tehtävän. [Li Anderssonin välihuuto] Mielestäni keskustelu on kuitenkin tänään ollut yleisesti ottaen huomattavasti asiapitoisempaa kuin vielä viime viikolla, joten kenties meidän kansanedustajien joukossa on oppimiskykyisiäkin yksilöitä.

Olisi toisaalta hyvin toivottavaa, että myös mediassa kansalaisille annettaisiin mahdollisimman tasapuolinen ja totuudenmukainen kuva nyt käsiteltävänä olevasta asiasta, mikä lienee vähimmäisvaatimus vastuulliselle medialle. Erityisen tärkeää olisi korjata semmoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2017 vp

nen kansalaisen mielessä edelleen kytevä harhaluulo, että Suomeen olisi nyt tulossa hallintarekisteri. Kuten täällä on moneen kertaan tänään todettu, sitä ei tule. Kuten edustaja Turunen esimerkillään osoitti, on asiasta valitettavasti suurta epäselvyyttä myös monien — tai ainakin joidenkin — poliitikkojen keskuudessa, joten ei ole ihme, että tavallinen kansalainenkin, joka ei näitä asioita päivittäin seuraa, voi olla hämillään. Siten olisikin toivottavaa, ettei kansalaisten pelkoja enää turhaan lietsottaisi tämän asian tiimoilta, varsinkin kun tämä lakiesitys on parantunut merkittävästi näiden tehtyjen lausumaesitysten myötä.

18.20 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Anderssonille ja kaikille muillekin tiedoksi se, että tässä hallituksen esityksessä ei ole yhtään sellaista pykälää, jossa sanotaan, että suomalaiset voisivat käyttää hallintarekisteriä ulkomailla. Ei yhtään sellaista pykälää. Ja miksi siinä ei ole? Ei tähän hallituksen esitykseen ole tarvinnut eikä ole voinutkaan sellaista laittaa. Ja tämä on esimerkki siitä, mitä on EU-lainsäädäntö asetustasolla, tämä kertoo just siitä. [Mauri Pekkarinen: Hyvä tulkinta!]

Mutta edustaja Andersson, kun puhuitte nyt Norjasta, siitä, että Norja tulkitsee toisella tavalla tätä kuin Suomi, niin ei, Norjan ei tarvitse tulkita. Me olemme joutuneet katsomaan EU-asetuksesta jokaisen pikku pilkunkin, että miten me tämän teemme, koska me teemme minimin siitä, mitä tarvitsee tehdä, ja loput, mitä halutaan, tehdään kansalliseen lainsäädäntöön. Mutta Norjan ei tarvitse tulkita, meidän täytyy tulkita erittäin tarkasti, ja tässä on se, että me olemme EU-jäsen ja Norja ei, Etassa ollaan molemmat, mutta se tulee juurikin tästä EU-jäsenyydestä.

Ja sitten vielä, edustaja Andersson: Hallituksessa on kolme puoluetta. Kolme puoluetta on hallituksessa ja on päässyt sopimukseen tämän hallituksen esityksen eteenpäinviemisestä ja siitä, että kun tämä viedään eteenpäin, niin minkälaista kotimaista lainsäädäntöä me tarvitsemme, että me mahdollisimman pitkälle pystymme turvaamaan yleisöjulkisuuden, viranomaisten tiedonsaannin ja kaiken sen tarvittavan, mitä tähän kokonaisuuteen tarvitsee tehdä. Ja kun tästä ollaan päästy sopimukseen, niin nyt tätä voidaan viedä eteenpäin.

18.22 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tässä varapuhemies Pekkarinen puhui vahvasta tahdosta. Se pitää kyllä paikkaansa, siis meidän puolueemme osalta, ja se oli myöskin se vahva tahto, jonka kautta [Kaj Turunen välihuuto] Suomen edellinen hallitus neuvotteli tämän poikkeuksen tähän asetukseen. Ja edelleen meillä on vahva tahto sen osalta, että Suomen kannattaisi edelleen tulkita sitä poikkeusta niin, että voidaan vaatia näitä suoran omistuksen malleja niin suomalaisilta yrityksiltä kuin sijoittajilta samalla tavalla kuin mitä Norjassa on tehty. Ja kyse on sen saman poikkeuksen tulkinnasta. Siis kyse on siitä, että hallitus ei uskalla pitää kiinni sellaisesta tulkintamahdollisuudesta, jolla pystyttäisiin tätä mallia edelleen säilyttämään.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.